

Avtorji / Aŭtoroj:
Zlatko Tišljar
Spomenka Štimec
Ivica Špoljarec
Roger Imbert

Avtor pesmi /Aŭtoro de la poemoj:
Claude Piron

Prevedla in priredila:
Branka Levačič in Vinko Ošlak

Lektorirala:
Vinko Ošlak in Janko Štruc

Uredil:
Zlatko Tišljar

Naslovna stran:
Danka Tišljar

Inter-kulturo, d.o.o. Maribor, 2010
ISBN 961-6075-12-8

La Zagreba Metodo

Zagrebska metoda

UČBENIK MEDNARODNEGA JEZIKA
LERNOLIBRO DE LA INTERNACIA LINGVO

E S P E R A N T O

OSNOVNA STOPNJA
BAZA NIVelo

3. izdaja
3-a eldono

INTER-KULTURO, d.o.o. Maribor, 2010

NOVE BESEDE NOVAJ VORTOJ

AMIKO - prijatelj
ĈAMBRO - soba
ĈU - ali (vprašalnica)
DE - od
EN - v
ESTI - biti
ĜI - ono (on, ona)
za vse, kar ni oseba
HOTELO - hotel
ILI - oni, one, ona
INSTRUI - učiti
(kaj, koga), poučevati
LI - on
LIBRO - knjiga
LINGVO - jezik
MI - jaz
NE - ne
NI - mi
NOMO - ime
NUN - sedaj, zdaj
PAPERO - papir
PATRO - oče
RESPONDI - odgovoriti
SEĜO - stol
SIDI - sedeti
SKRIBI - pisati
SUR - na, po (krajevno)
ŜI - ona
TABLO - miza
VI - ti, vi
JES - da
KAJ - in
KIO - kaj, kar
KIU - kdo, kdor, kateri, ki
LA - določeni člen
(nima ustreznice
v slovenščini)
LABORO - delo
LERNI - učiti se
LERNANTO - učenec

LECIONO 1

AMIKO MARKO

Marko estas mia amiko. Li estas lernanto kaj sportisto.
Li nun sidas en ĉambro kaj lernas. Sur tablo estas paperoj
kaj libroj. Ĝi estas skribotablo. La libroj sur la tablo estas
lernolibroj. La patro kaj la patrino de mia amiko ne estas
en la ĉambro. Ili nun laboras. Lia patro estas laboristo, li
laboras en hotelo. La patrino instruas. Ŝi estas instruistino.

VAJE / EKZERCOJ

A. PREVEDITE IN ODGOVORITE

TRADUKU KAJ RESPONDU

1. Kdo je tvoja prijateljica?
2. Ali tvoja prijateljica Ana sedaj piŝe v sobi?
3. Ali prijatelj tvojega oĉeta dela v hotelu?
4. Kaj je na delovni mizi v naŝi sobi?
5. Ali je uĉbenik esperanta na tvoji mizi?

B. DOPOLNITE STAVKE

KOMPLETIGU LA FRAZOJN

1. En la ĉambro estas _____ .
2. _____ sidas sur seĝo.
3. Instruisto _____. Laboristo _____.
Lernanto _____ .
4. Marko kaj Ivo estas lernant _____ kaj
sportist _____ .
5. La patro ____ Marko estas instruisto.
6. La seĝo estas en _____ ĉambro.
7. La libro estas li _____ .
8. Mia nomo est _____ .

C. PREVEDITE / TRADUKU

amikino, laboristo, esperantistino, instruisto, hotelĉambro,
enskribi, skribotablo, lingvisto, lernoĉambro.

SLOVNICA / GRAMATIKO

ABECEDA

Esperantsko abecedo sestavlja 28 črk.

A, b, c, ĉ, d, e, f, g, ĝ, h, ĥ, i, j, ĵ, k, l, m, n, o, p, r, s, ŝ, t, u, ŭ, v, z.

Razlike v primerjavi s slovenskim jezikom: ĉ = č, ĝ = dž, ĵ = ž,

ŝ = š, ĥ = nebni h (izgovarja se nebno, ne kakor slovenski »h« v grlu; uporabljamo

ga zelo redko, npr. ĥoro = zbor); ŭ – izgovarja se kot zelo kratki »u«,

najdemo ga za samoglasniki: o, a, e s katerimi tvori diftonge

(dvoglasnike) aŭ, oŭ, eŭ, ki so en zlog. Npr. Eŭropo, aŭtoro, ankaŭ.

IZGOVORJAVA

Berite tako kakor je napisano. Npr. AMIKO = amiko, ĈAMBRO = čambro, ĜI = dži

NAGLAS

Naglas je vedno na predzadnjem zlogu besede, če pa ima beseda samo en zlog, je ta naglašen. Npr. te-le-FO-no, ra-DI-o, KAĴ, a-MI-ko, ES-tas. Pazite: AN-kaŭ (ne anKAŭ, ker je -kaŭ en zlog).

ĈLEN

V esperantu obstaja samo določni člen LA. Vedno je nespremenjen, ne glede na spol ali število. S členom LA določamo, da so predmet, oseba ali pojav, o katerem govorimo, znani in določeni ali že prej omenjeni. Npr. »Seĝo estas en ĉambro.« Stol (neki, katerikoli) je v sobi (neki, katerikoli). »La seĝo estas mia.« (Ta, že omenjeni, točno določeni) stol je moj.

OSEBNI ZAIMKI

Mi = jaz; vi = ti, vi; li = on; ŝi = ona; ĝi = ono (on, ona – če ni oseba);

ni = mi; ili = oni, one, ona.

Uporaba zaimka Ĝi je specifična. Zamenjuje zaimke, ki označujejo stvari, živali, pojave, ne glede na slovnični spol v našem jeziku in osebe, ki nimajo naravnega spola ali pa jim ne želimo označiti spola (sonce, stol, otrok, pes, dež,...). Li (on) uporabljamo samo za osebe moškega spola. Ŝi (ona) samo za osebe ženskega spola.

SVOJILNI ZAIMKI

Tvorimo jih tako, da osebnim zaimkom dodamo končnico »a«. mia = moj (moja, moje); via = tvoj, tvoja, tvoje, vaš, vaša, vaše; lia = njegov (a, o); ŝia = njen (a, o); nia = naš (a, e); ilia = njihov (a, o).

SAMOSTALNIKI

Samostalniki se vedno končujejo na -O (ne glede na spol): tabl-o = miza, lernant-o = učenec, lernantin-o = učenka.

MNOŽINA

Dvojine v esperantu ni. Množino tvorimo s končnico -J. Npr. tablo-j = mize; lernanto-j = učenci; via-j libro-j = vaše knjige.

GLAGOLI

1. Nedoločnik: glagol ima v nedoločniku končnico -I.
Npr. lern-i = učiti se, labor-i = delati, est-i = biti.

SEDANJI ČAS

2. Končnica sedanjega časa (prezenta) je -AS. Končnica je nespremenjena za vse osebe ednine in množine. Npr.: mi sid-as = sedim, vi sid-as = sediš, li sid-as = (on) sedi, ni sidas = sedimo, vi sidas = sedite, ili sidas = sedijo.
V slovenščini ne rečemo »Jaz sedim«, ker končnica IM (sedim), kaže, da je to prva oseba ednine (jaz). V esperantu so vse glagolske končnice za isti čas za vse osebe enake, zato pa mora biti pred glagolom vedno osebni zaimek, če ni samostalnika. »Amiko sidas. Ŝi sidas.«

Ne more pa biti samo »sidas«. Drugače je pri neosebni glagolskih oblikah, kakor: pluvas (dežuje), neĝas (sneži) ipd.

GLAGOL »BITI«

Glagol »biti« je »esti«. V sedanjem času je to: Mi estas = (jaz) sem, vi estas = (ti) si, (vi) ste, sta; li estas = (on) je, ŝi estas = (ona) je, ĝi estas = (ono, on, ona) je, ni estas = (mi) smo, ŝva, ili estas = (oni, one) so, sta. MARKO ESTAS LERANTO. = Marko je učenec.

ĈU?

Vprašalnica, ki jo prevajamo na naslednje načine: Ĉu vi sidas? = Ali sediš? Sediš?

KIU?

Vprašalnica z dvema pomenoma: KDO(R), KATERI (A, E). Npr. Kiu estas vi? = Kdo si ti? Kiu instruisto sidas? = Kateri učitelj sedi? Ĉu sidas instruisto, kiu telefonas? = Ali sedi učitelj, ki telefonira?

PRIPONA (SUFIKS) -IST

Označuje poklic ali pripadnost nekemu gibanju, ideji: Npr. INSTRU-IST-O = učitelj (poklic), HOTEL-IST-O = hotelir (poklic), ESPERANT-IST-O = esperantist (pripadnik esperantskega gibanja), SOCIAL-IST-O = socialist (pripadnik socialističnega gibanja).

PRIPONA -IN

Označuje ženski spol. Lernant-o = učenec, lernant-in-o = učenka, patr-o = oče, patr-in-o = mati, instruist-o = učitelj, instruist-in-o = učiteljica.

TRDILNICA

JES = da. Ali si v sobi? Da, v sobi sem.

Ĉu vi estas en la ĉambro? Jes, en la ĉambro mi estas.

NIKALNICA

NE = ne. Ne nisem v sobi. = Ne, mi ne estas en la ĉambro.

NOVE BESEDE NOVAJ VORTOJ

AL - k, proti
(predlog za slovenski dajalnik)
AMI - ljubiti
ANKAŬ - tudi
ANKORAŬ - ŝe
BELA - lep
BONA - dober
BONVOLU - izvolite
DANKON - hvala
DEMANDI - vpraŝati
DIRI - reĉi, povedati, praviti
DONI - dati
FACILA - lahek
FARI - stori, narediti
FRATO - brat
GRANDA - velik
HAVI - imeti
HEJMO - dom
IRI - iti
JEN - evo, glej
JUNA - mlad
KAFO - kava
KE - da (kot veznik)
KIA - kak, kakŝen
KUN - s, z (v smislu druŝenja)
KUIRI - kuhati
LEGI - ĉitati, brati
MONO - denar
NOVA - nov
NUR - samo, le, zgolj
OKULO - oko
PAROLI - gvoriti
POVI - moĉi
PRI - o, glede na
RIGARDI - gldati
SALUTON - zdravo,
pozdravljen(i)
SE - ĉe, ako
SED - toda, ampak, temveĉ
ŜATI - ĉeniti, rad imeti
TRE - zelo
TRINKI - piti
VARMA - topel
VENI - priti
VIDI - videti
VOLI - hoteti

LECIONO 2

LA AMIKINO DE MARKO

Marko havas amikinon. Ŝia nomo estas Ana.
Ŝi estas juna kaj bela. Ana kaj Marko estas
geamikoj. Ana venis al hejmo de Marko.
Bonvolu eniri, amikino.
Saluton Marko! Kion vi faras?
Saluton! Mi legis, sed nun mi volas paroli kun vi.
Ĉu vi volas trinki kafon?
Jes. Ĉu viaj gepatroj kaj gefratoj estas en via hejmo?
Ne. Jen la kafo, ĝi estas ankoraŭ varma. Mi nun kuiris
ĝin. Dankon. Mi povas trinki ankaŭ malvarman kafon.
Marko rigardis la belajn okulojn de Ana.
Mi vidas ke li amas ŝin.

VAJE / EKZERCOJ

A. PREVEDITE IN ODGOVORITE

TRADUKU KAJ RESPONDU

1. Kakŝen je bil tvoj stari dom?
2. Katere knjige si bral in ali so bile dobre?
3. Kaj sta Ana in Marko delala v mali Markovi sobi?
4. Ali radi berete knjige o ljubezni?
5. Kdo bo ŝel s teboj proti tvojemu domu?
6. Kakŝne so oĉi tvoje priateljice?

B. DOPOLNITE STAVKE

KOMPLETIGU LA FRAZOJN

1. Marko havas amik_____ kaj amikin_____.
- Ili estas __amikoj.
2. Li kuiras kaf_____ kaj ili trinkas ĝi_____ en nia hejmo.
 3. Ili iras _____ la hotelo.
 4. Ŝi vidas _____ Marko amas ŝi_____.
 5. Ili havas facil_____ lernolibroj_____.

C. PREVEDITE / TRADUKU

eniri, enhavo, kunsido, malbona, kunveno, malfacila,
maljuna, gepatroj, alveni, bonvena, gefratoj, trinkmono,
neesperantisto, malami, kunlabori, geparolistoj

SLOVNICA / GRAMATIKO

PRIDEVNIKI

Vsi pridevniki imajo končnico -A. Npr. BEL-A = lep, lepa, lepo; GRAND-A = velik; GRAND-A TABLO = velika miza; BEL-A FRATINO = lepa sestra.

SKLONI

V esperantu sta samo dva sklona: imenovalnik in tožilnik (nominativ in akuzativ).

Akuzativ tvorimo s končnico -N in odgovarja na vprašanje: KOGA ali KAJ?

Koga vidim? Človeka vidim. KIU-N MI VIDAS? HOMO-N MI VIDAS.

Akuzativ in množino imajo samo samostalniki in pridevniki, ki morajo biti vedno v istem sklonu.

Na primer: Nominativ: (kdo?)

Vi estas bonA amikO. = Ti si dober prijatelj (ednina).

Vi estas bonAJ amikOJ. = Vi ste dobri prijatelji (množina).

Akuzativ: (koga?)

Vi havas bonAN amikON. = Ti imaš dobrega prijatelja (ednina).

Vi havas bonAJN amikOJN. = ti imaš dobre prijatelje (množina).

Vse druge (slovenske) sklone tvorimo v esperantu s pomočjo raznih predlogov:

Grem k tebi (komu? – dativ, dajalnik) = Mi iras AL VI.

Grem s teboj (s kom? – instrumental, orodnik) = Mi iras KUN VI.

Tekst knjige (2. sklon, genitiv) je dober. = La teksto DE LIBRO estas bona.

PRETEKLI ČAS

V esperantu je samo en pretekli čas, ki ga tvorimo s končnico -IS.

Mi havIS = imel sem (jaz).

Vi havIS = imel si (Imeli ste)

Li (ŝi, ĝi) havIS = imel (a, o) je.

Li estIS = on je bil.

Ker je pri nas najpogostejša oblika preteklega časa perfekt, ki se tvori s pomožnim glagolom biti (jaz sem jedel), mnogi začetniki grešijo, ker dodajajo ESTAS, ko želijo kaj povedati v preteklem času. Npr. Jedel sem (Mi estas manĝis).

Vlogo slovenskega pomožnega glagola (sem, si, je...) opravlja v esperantu samo končnica -IS, zato rečemo pravilno: Mi manĝIS.

PRIHODNJI ČAS

Je samo en prihodni čas, ki ga tvori končnica -OS.

Mi manĝOS = jedel bom (jaz)

Li manĝOS = jedel bo (on)

Ili manĝOS = jedli bodo (oni).

VEZNIK KE

Veznik KE pomeni DA. Paziti moramo, da ga ne mešamo s slovensko trdilnico DA (ki se v esperantu prevaja z besedo JES).

Jes, mi manĝis = da, jedel sem.

Vi vidas, KE mi manĝas = vidite, da jem.

PREDPONA MAL-

Daje nasprotni pomen besede.

Bona = dober, MALbona = slab

Granda = velik, MALgranda = majhen

Bela = lep, MALbela = grd.

PREDPONA GE-

Označuje več oseb različnega spola. Npr. geamikoj (prijatelji in prijateljice), gepatroj = starši. Beseda, ki se začne s predpono GE, mora imeti končnico za množino J.

VRSTNI RED BESED V STAVKU

Vrstni red besed v stavku je dokaj svoboden, omejuje ga le poudarek tega ali onega stavčnega člena. Vsi naslednji stavki tako pomenijo (skoraj) isto.

»On jo ljubi.« : Li amas ŝin. – Ŝin li amas (njo, ne kake druge). – Amas li ŝin (ljubi jo, ne kaj drugega). – Amas ŝi lin (ljubi ona njega, ne narobe). – Ŝin amas li (njo ljubi on). – Li ŝin amas (on njo ljubi, ne kdo drug). Načelno tudi v esperantu velja zaporedje: osebek (subjekto) – povedek (predikato) – predmet (objekto)! Ker pa pozna esperanto tožilnik (akuzativ) na -n, je besedni red precej svobodnejši kakor v slovenščini in še posebej angleščini ali francoščini.

KAJ, KAR

Slovensko vprašalnico KAJ v esperantu prevajamo na dva načina:

1. KIO – Kio estas sur la tablo? Libro estas sur al tablo. (KAj je na mizi? Knjiga je na mizi.)
2. KION – Kion vi vidas? Libron mi vidas. (Kaj vidiš? Knjigo vidim.)

Torej: Kadar je v akuzativu vprašalnica (KION?), je v akuzativu tudi beseda, ki je odgovor na to vprašalnico (LIBRON).

VLJUDNOSTNE BESEDE

Bonvolu = izvoli(te)

Dankon = hvala

Saluton = zdravo, pozdravljen(i)

SESTAVLJENE BESEDE

Sestavljenke tvorimo tako, da na koren besede dodamo drug koren ali afiks, na koncu pa slovnično končnico. Npr.:

BON-VEN-ON (dobrodošel, ŝli), TRINK-MON-O (napitnina). Glavni element sestavljenke je zadnja beseda. SKRIBOTABLO ni mizarska pisava, ampak pisalna miza.

Če sestavljenko težko izgovorimo, med korena dodamo -O. Npr.:

LERN-O-LIBR-O (lernolibro), SKRIB-O-TABL-O

ALIA - drug, drugačen
AFERO - zadeva, stvar
ANTAŬ - pred
(prostorsko in časovno)
AŬ - ali
(aŭ...aŭ = ali jaz ali ti)
CENT - sto
DENOVE - ponovno,
zopet, spet
FINE - končno
FINO - konec
FORTA - močan
ĜOJA - radosten, vesel
HO! - O!
KANTI - peti
KELNERO - natakar
KIE - kje, kjer
KIEL - kako, kakor
KOMPRENI - razumeti
KUKO - kolač, pecivo
LONGE - dolgo
LOKO - kraj, prostor
MANĜI - jesti
MULTE - mnogo, veliko
NU - no
OKAZI - zgoditi se,
(do)goditi se
PER - s, z (s pomočjo), po
POST - po, za, čez, izza
PORTI - nesti, nositi
RAPIDA - hiter
RIĈA - bogat
SCII - vedeti, znati
SEN - brez
SERĈI - iskati
SUFIĈE - dovolj, zadosti,
zadostno
STRATO - cesta
(strateto – ulica)
SUKO - sok
TAGO - dan
TRA - skoz(i)
UNU - ena, eden
VIZAĜO - obraz
VOĈO - glas

EN KAFEJO

-Ni eniru kaj manĝu – diris Marko.

-Cău vi havas sufičan monon?

-Kompreneble, mi havas cent eŭrojn.

-Ho, vi estas riĉa!

Kelnero alportis multajn kukojn. Ili manĝis kaj post la manĝo la kelnero denove venis.

Marko serĉis en unu loko ... serĉis en alia ...

Lia vizaĝo estis malĝoja. Fine li diris per malforta voĉo:

-Mi ne havas monon.

Kio okazis poste? Ĉu vi scias?

VAJE / EKZERCOJ

A. PREVEDITE IN ODGOVORITE

TRADUKU KAI RESPONDU

1. Ali natakariji v velikih hotelih razumejo mnogo jezikov (v esp.: mnoge jezike)?
2. Ali veš, ali ima Ana rada novo pesem o revežu in lepoticici?
3. Kje ste videli starca in mladeniča, ki sta nosila veliko mizo, iščem ju dolgo?
4. Kako se je zgodilo, da ste prišli k nam spet brez brata in sestre?
5. Ali se da s pomočjo novega učbenika lahko dovolj hitro naučiti Esperanto, ali pa vam je težko?

B. DOPOLNITE STAVKE

KOMPLETIGU LA FRAZOJN

1. Mia amiko skribas mult__.
2. Bela kelnerino estas bel____o.
3. Ni havas multa__ bela__ afero____.
4. Ni kun__ lernas en lern__o.
5. Miaj __patroj mangas en mang__.
6. La kuko estas mang__a.

C. PREVEDITE / TRADUKU

antaŭĉambro, malamiko, malantaŭ, maljunulino, antaŭvidi,
malrapida, trarigari, gejunuloj, alporti, belulo, junulo, trinkejo,
malmulte, finfine, malriĉulo, tagmanĝo, tralegi, malnova,
laborejo, travidebla, trinkebla.

SLOVNICA / GRAMATIKO

PRISLOVI

Prislovi imajo končnico -E. Npr. BEL-E = lepo, BON-E = dobro. Ločiti moramo med pridevniki in prislovi. Pridevniki natančneje označujejo samostalnike: bela amikino = lepa prijateljica, bona libro = dobra knjiga. Prislovi natančneje označujejo glagole: bele sisi = lepo sedeti, bone paroli = dobro govoriti.

PREDLOGA PER in KUN

PER je predlog, s katerim tvorimo slovenski 6. sklon (orodnik) in pomeni S, Z. Uporabljamo ga, ko govorimo o kakem sredstvu ali orodju, s katerim kaj delamo. »Per mono mi povas esti riĉa.« = Z denarjem sem lahko bogat.

»Per voĉo mi parolas.« = Z glasom govorim.

»Per biciklo vi iras al Parizo.« = S kolesom greš v Pariz.

PER ne smemo mešati s KUN, ki pomeni prav tako S, Z, vendar v smislu druženja (v družbi s, z...). »Mi iras kun amiko. Grem (v družbi) s prijateljem.

Velika razlika je npr. med stavkoma:

Mi iras kun ĉevalo per aŭto. = Grem s konjem s pomočjo avta.

Mi iras per ĉevalo kun aŭto. = Grem s pomočjo konja z avtom (v družbi).

PREDLOG POST

POST ima najpogosteje časovni pomen (po, za kom ali za čim, čez). Npr.: Mi venos post tri horoj.

= Prišel bom čez tri ure. Lahko pa ima tudi krajevni pomen. Npr.: Mi iras post vi.

= Grem za tabo. Vendar v tem primeru pogosteje uporabljamo MALANTAŬ. Mi iras malantaŭ vi. = Grem za tabo. POSTE pomeni POTEM. Poste vi parolos.

= Potem boš govoril.

SUFIKS -UL-

Označuje človeka z določeno lastnostjo.

Grand-ul-o (velik človek, velikan); mal-bon-ul-o = (slab človek); mal-bel-ul-in-o

= (grda ženska)

SUFIKS -EJ-

Označuje prostor ali ustanovo. Sid-ej-o = sedež (vlade); lern-ej-o = šola

(kot ustanova ali kot zgradba); kuir-ej-o = kuhinja

SUFIKS -EBL-

Označuje možnost.

Manĝ-eb-l-a = užiten, lahko se je, vid-eb-l-a = viden

Eble = mogoče, kompreneble = razumljivo, (lahko se razume), seveda

VELELNIK IN ŜELELNIK

V esperantu ju tvorimo s končnico -U.

Manĝ-u! = jej!(jejte!), iru! = pojdi! (pojdite!) li lernu = naj se uči, ni vidu = pogledajmo!

Medtem, ko s končnico -U izražamo velelnik naravnost: Parolu (govori)! – pa ŝelelnik izražamo z rabo predloga KE, kakor npr.: Mi deziras ke vi lernu (želim, da se učiš).

Ali: Ho, ke ili komprenu (o, da bi razumeli).

NOVE BESEDE NOVAJ VORTOJ

AŬDI - slišati, ĉuti
ĈE - pri, ob
DEVI - morati
EL - iz
FALI - pasti
FARIĜI - postati
FERMI - zapreti
FOTO - fotografia, slika
INTER - med
KAPO - glava
KIAM - kdaj, kadar, ko
KIEN - kam, kamor
KIOM - koliko, kolikor
KOLERI - jeziti se
LASTA - lasta, lasta, lasta
LECIONO - lekcio
LETERO - pismo
MANO - roka
METI - položiti, dati
MIL - tisoĉ
MONTRI - pokazi
ONI - se (nedoločni zaimkoj)
PARDONI - oprostigi
PIEDO - noga
PLU - več, dalje
PORDO - vrata
(v E. ni množinskih
samostalnikov)
PRENI - vzi
RICEVI - dobiti
SIA - svoj
SOLA - sam
STARI - stati
TRANKVILA - miren
TIE - tam, tamle
VERA - resniĉa
DU - du
TRI - tri
KVAR - ŝtiri
KVIN - pet
SES - ŝes
SEP - sedem
OK - osem
NAŬ - deŝet
DEK - deŝet

LECIONO 4

MIAJ LETEROJ

Marko skribis al mi belan leteron. Ĝi estas vera amletero. En la letero estis ankaŭ lia foto. Kiam mi revenis el la lernejo, mi volis ĝin denove legi. Mi rapide eniris en mian ĉambron. Tie staris mia fratino Vera antaŭ mia tablo kaj legis mian leteron. En ŝia mano estis ankaŭ la foto. Mi diris kolere: -Kion vi faras tie? Ne legu leterojn de aliaj! Mia fratino fariĝis ruĝa. La foto falis el ŝia mano sur la tablon kaj la letero falis ankaŭ. Ŝi diris: -Pardonu... mi serĉis mian libron... -Sed vi bone scias ke viaj libroj ne estas sur mia tablo. Ankaŭ ne en mia ĉambro! Redonu la leteron al mi. Ŝi ricevis bonan lecionon: ŝi ne plu legos leterojn de aliaj. Ankaŭ mi ricevis lecionon: mi devas bone fermi la pordon de mia ĉambro.

VAJE / EKZERCOJ

A. PREVEDITE IN ODGOVORITE TRADUKU KAJ RESPONDU

1. Kdaj te bom ponovno videl?
2. Kako dolgo se uĉite mednarodnega jezika?
3. Kje je moja nova knjiga s fotografijami?
4. Kam greŝ po kosilu?
5. Ali laŝko zapremo vrata sobe, ĉe nam bo hladno?
6. Kako dolgo se jeziŝ, ko ti vzamejo veliko denarja?

B. DOPOLNITE STAVKE KOMLETIGU LA FRAZOJN

1. Ana kaj Marko iris _____ la strato.
2. Ili venis _____ kafejo, iris _____ tablo kaj vidis la patro _____ sidi _____ seĝo.
3. Ana metis tri kukojn sur seĝ _____ .
4. Ŝi _____ metis poste la kukojn sur la tabl _____ .

C. PREVEDITE / TRADUKU
enfali, ellabori, scivola, trilingva, reiri, enmeti, dektaga, elpreni, malfermi, eldoni, eldonisto, interalie, interparoli, ĉeesti, revidi, internacia, piediri

SLOVNICA / GRAMATIKO

ŠTEVILA

Števila do 10 so na str. 12. 11 = dekunu, 19 = deknaŭ, 20 = dudek, 100 = cent, 1000 = mil. Ko se jih boste naučili, boste lahko brez težav sestavljali števila.

Npr. 1.238 = mil du-cent tri-dek ok. 153.837 = cent kvin-dek tri mil ok-cent tri-dek sep.

Seštevanje: 8+3= 11 ok plus tri estas dek-unu.

Odštevanje: 15-6= 9 dek-kvin minus ses estas naŭ.

AKUZATIV SMERI

Ko ob samostalniku ali zaimku stoji kak predlog, takrat to ne more biti akuzativ, in zato ta samostalnik nima končnice -N. Post mi = za mano, en domo = v hiši, por la instruisto = za učitelja. Izjema pa je, če govorimo o gibanju v kaki smeri. Takrat postavimo akuzativ, čeprav stoji pred samostalnikom (ali zaimkom) predlog. Npr. stavek »Mi iras en la domo.«

pomeni »Grem (hodim) v hiši.« (kje? – ni smer) – »Mi iras en la domon.« = »Grem v hišo.«

»Ĝi iras sur la tabloN.« = Ono gre na mizo. (kam? – smer)

»Vi iras en la ĉambroN.« = Greš v sobo. (kam? – smer)

NEDOLOČNI OSEBNI ZAIMEK »ONI«

Prevajamo ga z našim SE, uporabljamo pa ga, ko subjekt ni znan ali ga nočemo

imenovati. Oni parolas. = Govori se; govorijo (ljudje nasploh)

Oni sidas. = Sedi se; sedijo (ljudje nasploh)

POVRATNO OSEBNI ZAIMEK »SI«

Povratno osebni zaimek SI (najpogosteje v akuzativu SIN) pomeni SE, toda samo v primerih, ko glagol kaže, da se dejanje vrši na samem subjektu (tj. vrača se nanj).

Li lavas SIN. = (On) se umiva.

Ŝi rigardas SIN. = Ona se gleda.

Ta zaimek uporabljamo samo v 3. osebi ednine in množine.

Mi rigardas MIN. = (Gledam se.)

Vi rigardas VIN. = (Ti se gledaš. Vi se gledate.)

Li, ŝi, ĝi rigardas SIN: = (On, ona, ono se gleda.)

Ni rigardas NIN. = (Mi se gledamo.)

Ili rigardas SIN. (Oni se gledajo.)

VEZNIKA »SE« IN »KIAM«

Pazite, kdaj boste uporabljali časovni veznik »KIAM«, kdaj pa pogojni »SE«.

Ko (če) sem bolan, malo jem. = Se mi malsanas, mi malmulte manĝas.

Ko sem bil bolan, sem malo jedel. = Kiam mi estis malsana, mi malmulte manĝis.

PREFIKS RE-

Pomeni PONOVRNO, SPET, NAZAJ

Re-vidi = ponovno videti; re-doni = dati nazaj, vrniti; re-meti = ponovno dati, vrniti na staro mesto.

LECIONO 5

NOVA AŬTO

NOVE BESEDE NOVAJ VORTOJ

AĈETI - kupiti
AŬSKULTI - poslušati
AŬTO - avto
BEDAŬRI - obŝalovati
BUROKRATO - birokrate
CERTE - gotovo
ĈAR - ker, kajti
ĈI - (beseda, ki oznaĉuje
bliŝino - glej slovnico)
DUM - med (ĉasovno),
medtem ko, dokler
EDZO - soprog
FORGESI - pozabiti
HELPI - pomagati
HORO - ura
JAM - ŝe
JARO - leto
KIAL - zakaj
KOMENCI - zaĉeti
KOSTI - stati, veljati (cena)
MONATO - mesec
MULTEKOSTA - drag
OL - ko, kakor
PLAĈI - ugajati
PLEJ - naj(bolj) (preseŝnik)
PLENA - poln
PLI - bolj (primernik)
SENDI - poslati
SINJORO - gospod
TEMPO - ĉas
VENDI - prodati, prodajati
VETURI - peljati se, voziti se
VIVI - ŝiveti

Sinjoro Rapid, amiko de Marko, eniris vendejon de aŭtoj.
Tie li vidis belan sinjorinon kiu plaĉis al li. Vendisto venas
al li. Sinjoro Rapid demandas:

-Kiu aŭto estas la plej bona?
-Tiu ĉi estas la plej bona el ĉiuj.
-Ĉu ĝi estas rapida?
-Ĝi estas pli rapida ol aliaj.
-Ĉu ĝi estas ankaŭ forta?
-Ho jes, ĝi estas tre forta.
-Certe ĝi estas multekosta?
-Kompreneble, ĝi estas la plej multekosta el ĉiuj.
-Dankon, bedaŭrinde mi ne aĉetos novan aŭton, ĉar mia
malnova aŭto estas la plej malmultekosta el ĉiuj.
Mi ankoraŭ veturos per ĝi.
Dum li tion diris, li denove rigardis la belan sinjorinon.
Sed la vendisto diris:
-Estos pli bone ke vi ne rigardu tiun ĉi sinjorinon.
Ankaŭ ŝi estas multekosta. Mi scias, ĉar mi estas ŝia edzo.

VAJE / EKZERCOJ

A. PREVEDITE IN ODGOVORITE TRADUKU KAJ RESPONDU

1. Ali se lahko mirno uĉiŝ, ko nekdo veselo prepeva?
2. Kdo ve, kdaj in kje se bomo ponovno videli?
3. Koliko je ura?
4. Ali ti je kdo pomagal odpreti vrata stare hiŝe?
5. Zakaj me nimaŝ ĉasa dlje posluŝati?

B. DOPOLNITE STAVKE KOMPLETIGU LA FRAZOJN

1. Dankon, sinjoro. Nedank_____.
2. Horo estas mallonga, tago estas _____ longa, monato
estas _____ longa.
3. Mi legas pli multajn librojn _____ mia amiko.
4. Mi sendis al mia amiko longajn leterojn,
_____ li estis en Tokio.
5. La libro estas leg_____.

C. PREVEDITE - TRADUKU
sinjoro, malmultekosta, ĉiutaga, intertempe, plenplena,
nuntempe, ĉiukaze, malhelpi, vendejo, edzino, ĉiujare,
jarcento, kvarmonate, alveturi.

SLOVNICA / GRAMATIKO

KORELATIVNA TABELA

Poglejte korelativno tabelo na str. 30 in se je naučite. Tu je nekaj besed, ki včasih povzročajo težave. Zapomnite si predvsem te besede: čio = vse; čiu = vsak; iom = nekaj, malo (količinsko), čiu = vsi, čiam = vedno. Možne so mnoge kombinacije besed v tabeli ter končnice za akuzativ -N in končnice za množino -J. Množino imajo besede iz tabele s končnicami -u in -a, akuzativ pa s končnicami -o, -u, -a, -e. kio = kaj, kioN = kaj (ko vprašamo za objekt). KioN vi manĝas? KukoN mi manĝas. kiu = kdo, kateri; kiuN = koga; kiuj = kateri (ljudje...); kiuJN = katere. kia = kakšen, kian = kakšnega, kiaj = kakšni, kiajn = kakšne, kie = kje, kien = kam. al kiu = komu, al tiu = temu, kun čiu = z vsakim, kun kiu = s kom, inter tiuj (homoj) = med temi (ljudmi) itd.

STOPNJEVANJE PRIDEVNIKOV IN PRISLOVOV

Primernik (komparativ) tvorimo z besedo PLI (več).
pli bona = boljši, pli granda = večji.
Presežnik (superlativ) tvorimo z besedo PLEJ (naj).
Plej bona = najboljši, plej granda = največji.
V komparativu besedi OD ali KOT prevajamo z OL.
Pli bona ol vi. = Boljši od tebe (boljši ko ti).
V superlativu pridevnikov vedno pred besedo PLEJ stoji LA.
Prislove stopnjujemo po istih pravilih, razen zadnjega (pred PLEJ ne postavljamo LA):
Plej bone li kantas. Najbolje poje.

DUM

DUM je beseda, ki lahko označuje predlog (kadar pomeni MED, MEDTEM KO) in veznik (kadar pomeni dokler): Li sidas dum la manĝo. = Sedi med jedjo (medtem ko je).
Ŝi sidas dum li legas. = Ona sedi, (medtem) ko on čita.

ĈI

Ĉi je beseda, ki jo uporabljamo z besedami iz korelativne tabele in približuje njihov pomen. Npr. TIU = ta, oni; TIU ĈI ali ĈI TIU = tale, tie = tam, ĉi tie = tukaj.

SUFIKS -IND-

Pomeni »biti vreden«
Bedaŭr-ind-e = vredno obžalovanja, na žalost, žal
Ne-dank-ind-e = ni vredno hvaliti, ni za kaj Leg-ind-a = vreden branja.

NOVE BESEDE NOVAJ VORTOJ

ALTA - visok
BEZONI - potrebovati
DEZIRI - ŝeleti
DOKTORO - doktoro
ESPERI - upati
FAMILIO - familio
FARTI - poŝuti
FALIGI - poruŝi, preŝi
FOJO - krat
HIERAŬ - hieraŭ
HODIAŬ - hodiaŭ
INFANO - infano
JE - nedoloci predlog (džokerski predlog)
KARA - drag, mil, ljub
LANDO - deŝelo
LOĜI - loĝi
MATENO - mateno
MOKI - porĉevati
MORGAŬ - morgaŭ
NECESA - neceso
PENSI - pensi, meniti
PETI - peti
POR - poro
PROKSIME - proksima
RESTI - resti
RIMARKI - rimarki
SANA - sano
SEMAJNO - semajno
SUB - subo
TEO - teo
TERURA - teruro, grozo
TUTA - tuta, ĉela
UTILA - utilo
VESPERO - vespero
VESTI - vesti
VOKI - vokati
ZORGI - zorgi

LECIONO 6

MAJA

Maja estas beleta junulino. Ĉiuj ŝiaj geamikoj amas ŝin. Antaŭ tri tagoj malbono okazis: sur strato aŭto faligis ŝin. Maja malsaniĝis kaj havas altan temperaturon. Ŝia patrino diris ke ŝi devas resti hejme. Morgaŭ ŝi vokos doktoron. La doktoro venis je la nova horo por helpi al Maja. Diru »A«... montru viajn manojn Montru viajn piedojn ...malvestu vin! La doktoro ĉion bone rigardis kaj fine diris: "Unu semajnon restu hejme kaj ... ne iru sub aŭton. Trinku multan teon matene kaj vespere. Mi deziras ke vi estu trankvila. Post unu semajno vi fartos pli bone. Mi venos por revidi vin. Sinjoro doktoro, ĉu mia bonega amiko Karlo povas veni vidi min?Hm, jes ... jes. Li povas veni ... sed ankaŭ li estu trankvila.

VAJE / EKZERCOJ

A. PREVEDITE IN ODGOVORITE

TRADUKU KAJ RESPONDU

1. Ali ŝi, da ti danes pokazem najnovejšo knjigo o bolezni otrok?
2. Kaj ŝi, jutri za zajtrk?
3. Ali veŝ, kdaj pride Marko, ali ob petih ali ob osmih?
4. Kdaj ste opazili, da me vsa družina kliče dobričina?
5. Ali ti je koristna knjižica, ki sem ti jo predvčerajšnjim poslal?

B. DOPOLNITE STAVKE

KOMPLETIGU LA FRAZOJN

1. La gepatroj ĉiam deziras ke mi lern__ mult_____ .
2. Mia amiko deziras ke mi ir__ kant__ kun li.
3. La patro volas ke lia infano manĝ__ kukon, _____ estas sur la tablo.
4. Ni loĝas en malgranda ĉambr_____.
5. Mi far__is maltrankvila kiam mi revidis vin.
6. Ĉiuj rimarkis ke ŝi estas bel__a.

C. PREVEDITE / TRADUKU

leterportisto, hejmlando, altlernejo, grandsinjoro, iomete, entute, bonege, vespermanĝo, prizorgi, espereble, tutcerte, altkvalita, matenmanĝo, pripensi, depreni, loĝejo, treege, dufoje, multfoje, komenciĝi, sidiĝi, nomiĝi

SLOVNICA / GRAMATIKO

VELELNI IN ŽELELNI STAVKI

V odvisnih sestavljenih stavkih, ki imajo v glavnem stavku velelni in želelni glagol (deziri = želeli, voli = hoteti, postuli = zahtevati, itd.) in so vezani z veznikom KE (da), mora imeti glagol v odvisnem stavku končnico -U (kakor v imperativu).

Mi deziras, ke vi lernu. = Želim, da se učiš.

La patro volas, ke mi iru. = Oče hoče, da grem.

PREDLOG »JE«

Predlog JE je nedoločen predlog. Uporabljamo ga tam, kjer ni mogoče uporabiti nobenega drugega (džokerski predlog). Najbolj pogosto ga uporabljamo v izražanju časa.

Kdaj prideš? (Ob kateri uri) = Je kioma horo vi venos?

Pridem ob osmih. = Mi venos je la oka horo.

GLAGOL FARTI

Glagol FARTI uporabljamo v vprašanju »Kako ti (vam) gre?« – Kiel vi fartas?

Napačno je reči »Kiel vi estas?« – Kakor je tudi v slovenščini napačno reči:

»Kako si?«

SUFIKS -ET-

Zmanjšuje prvotni pomen besed:

Libr-et-o = knjižica, voč-et-o = glasek, varm-et-a = mlačen

SUFIKS -EG-

Povečuje prvotni pomen besed.

Varm-eg-a = vroč, bel-eg-a = čudovit, bon-eg-a = odličen,

hom-eg-o = človek velikan.

SUFIKS -IĜ-

Povzroči, da kdo ali kaj kaj »postane...«

Interes-iĝ-i = postati zainteresiran (interesirati se, zanimati se),

Bel-iĝ-i = polepšati se, trankvil-iĝ-i = umiriti se.

LECIONO 7

ĈIAM MALFRUE

NOVE BESEDE NOVAJ VORTOJ

AKVO - voda
ATENDI - ĉakati
BALDAŬ - kmalu
DIABLO - vrag
DIMANĈO - nedelja
DORMI - spati
EĈ - celo
EĈ NE - niti, celo ne
FERMITA - zaprt
FOR - proĉ, od
FRUE - zgodaj
ĜIS - do; tudi skrajŝan
pozdrav ob slovesu
KNABO - deĉek
KRII - kriĉati
KURI - teĉi
LASI - pustiti
LAŬ - po, glede
NEK ... NEK - niti...niti
MEM - sam, osebno
MEMORI - pomniti
NOKTO - noĉ
POŝTO - poŝta
RIDI - smejati se
SAĜA - pameten
SALTI - skoĉiti
SUBITE - nenadoma
SUNO - sonce

Marko dormis matene tre longe. Kiam li vidis la sunon, subite li eksaltis. Ĉiam li malfruas kiam li devas iri al lernejo. Li scias ke la instruistino malŝatas tion. Sed hodiaŭ li ne volas malfrui. Li rapide metis la vestaĵon. Rapidege li trinkis kafon. Poste kun libroj en mano li kuris kaj saltis laŭ la strato. La homoj rigardis lin kaj diris: »Kia malsaĝa knabo«. Baldaŭ li estis antaŭ la lernejo. Li volis eniri en la lernejon, sed li ne povis. Ĝi estis fermita. Li vidis nek instruiston nek gelernantojn. Li eksidis antaŭ la lernejo kaj pensis: kio okazis?
-Diable, nun mi memoras! Hodiaŭ estas dimanĉo!

VAJE / EKZERCOJ

A. PREVEDITE IN ODGOVORITE

TRADUKU KAJ RESPONDU

1. Ali bo poŝta v viaŭi ulici, ki ste jo ĉakali dve leti, kmalu odprta?
2. Ali ŝeliŝ, da ti pokaŝem svojo najljubŝo fotografijo?
3. Kje ste kupili to obleko?
4. Kam boŝ odŝel v nedeljo, ĉe bo sonĉen dan?
5. Ali je tvojo brat ŝalosten, ali se jezi; ves dan se ni niti nasmejal niti zapel z nami?
6. Kje si pustil vodo, ki si jo sam prinesel?

B. DOPOLNITE STAVKE

KOMPLETIGU LA FRAZOJN

1. Li trinkis rapidege sian matenan trink_____ por frue ven__ al la lernejo.
2. Mi ankoraŭ ne aŭdis la nova____.
3. En tiu momento Marko __kriis.
4. Knabo, kiu ne amas aliajn geknabojn, havas _____ amikojn _____ amikinojn.

C. PREVEDITE / TRADUKU

ridegi, tranokto, foriri, forlasi, ekde, formanĝi, forpreni, knabineto, laŭdire, laŭeble, saĝego, ekscii, poŝtkarto, diableto, senutila, elkuri, ekami, ĝisnuna

SLOVNICA / GRAMATIKO

NEGACIJA

Slovensko zanikanje NE ... NE ali NITI ... NITI

prevajamo v esperantu s pomočjo NEK ... NEK.

Govoriti ne zna niti on niti ona. = Nek li nek ši scias paroli.

Niti ne sediš niti ne gledaš. = Vi nek sidas nek rigardas.

Pazite! V slovenščini izražamo zanikanje z več negativnimi izrazi v istem stavku. Npr. »Nikoli nikomur ne bom rekel.« V esperantu je v enem stavku mogoča samo ena beseda zanikanja: »Mi neniaĉi diros al iu.«

Če rečemo: »Mi neniaĉi ne diros.« dobimo nasproten, pozitiven pomen.

Ta stavek pomeni: Jaz bom nekoč rekel (če ne bom rekel nikoli).

MEM

Beseda MEM pomeni: osebno, sam. Ne smemo mešati s SOLA, kar pomeni:

sam, osamljen. »Mi mem faris tion.« = To sem sam (osebno) napravil.

»Mi sola faris tion.« = To sem napravil sam (ne s kom drugim).

NA SVIDENJE

Ta pozdrav ima dve obliki. Ko se pozdravljamo s kom in točno vemo, kdaj se bomo ponovno videli (npr. dogovorimo se za zmenek), potem rečemo ĜIS LA REVIDO. V vseh drugih primerih (ko ne vemo točno, kdaj se ponovno vidimo), pa rečemo ĜIS REVIDO ali tudi samo ĜIS.

PREFIKS EK-

pomeni začetek dejanja, gibanja:

- Ek-paroli = spregovoriti (začeti govoriti)
- Ek-sidi = sestti (začeti sedeti)
- Ek-ridi = nasmehnniti se (začeti se smejati)

SUFIKS -AĴ-

pomeni reč, stvar, predmet, konkretnost.

Manĝ-aĵ-o = jed

Trink-aĵ-o = pijača

Bel-aĵ-o = lepa stvar

Send-aĵ-o = pošiljka

NOVE BESEDE NOVAJ VORTOJ

AGI - delovati
APERI - pojaviti se
BESTO - žival
DA - (glej slovnico), od
DECIDI - odločiti se
DOLORO - bolečina
GLASO - kozarec
HOMO - človek
KELKAJ - nekateri,
nekaj
KONTRAŬ - proti
KVANKAM - ĉeprav
LUDI - igrati se
MORTI - umreti
NOTO - ocena
OFTE - pogosto
ORDO - red
PLORI - jokati
POLICO - policija
PRO - zaradi
PURA - ĉist
RAPORTI - poroĉati
SENTI - (ob)ĉutiti
SOVAĜA - divji
SUPER - nad
TENI - drĝati
TAMEN - vendar(le)
TIMI - bati se
TRANS - prek
TUJ - takoj
VINO - vino
VORTO - beseda

LECIONO 8

MALBELA TAGO

Hodiaŭ mia patrino estis tre maltrankvila. Mi venis el la lernejo kaj raportis al ŝi ke mi ricevis malbonan noton. Ŝi diris: Knabaĉo, vi devas pli multe laborigi vian kapon. Kiom da malbonaj notoj vi havas? Mi estis malĝoja. -Iru en vian ĉambron kaj lernu! - ŝi diris. Mi sidis en mia ĉambro, sed mi povis nek lerni nek legi. Miaj pensoj estis ĉe ludo kun miaj amikoj kaj ĉe sporto. Mi diris al mi mem: Ĉu mi estas tiom malsaĝa, kvankam mi lernis multe? Tiam la patrino eniris la ĉambron kaj aŭdis miajn vortojn. Ŝi tuj respondis: -Ne, mia kara, vi ne estas malsaĝa. La problemo estas, ke vi devas lerni multe pli. Tiam vi ne havos nur malbonajn notojn. -Ankaŭ nun mi ne havas ilin. Mi havas bonan noton pri muziko - mi diris. La patrino subite ekridis. Tio denove plibeligis mian tagon. Sed la problemo tamen restis.

VAJE / EKZERCOJ

A. PREVEDITE IN ODGOVORITE TRADUKU KAJ RESPONDU

1. Kdo bo oĉistil kuhinjo po kosilu?
2. Kaj ĝelite piti; ali ĉaj, malo kave, kozarec vode, ali ne boste niĉ?
3. Zaradi ĉesa si se tako nenadoma odloĉil obnoviti svojo sobico in kupiti nekaj dragih knjig?
4. Kam si postavil ĉiste kozarce za vino?
5. S kom je igral tvoj ŝportni klub pred dvema tednoma?
6. Ali pogosto videvaŝ policista, ki stanuje v stanovanju nad tvojim?

B. DOPOLNITE STAVKE KOMPLETIGU LA FRAZOJN

1. Ni ord____is ĉion kaj transdonis al ili.
2. Mi petas glason ____ kafo kaj iom ____ akvo.
3. Doloris lin la kapo. Li malsani____is.
4. La knabino ŝatas esti bela kaj pro tio ŝi bel____as sian vizaĝon.

C. PREVEDITE / TRADUKU

subteni, malaperigi, elteni, utiligi, deteni sin, alivorte, kunordigi, sinteno, loĝigi, memorigi, plifortigi, renovigo, starigi, utiligebla, aperigi, forigi, devigi, senmorta, malplenigi, malesperigi, sciigi, kelkfoje, transdoni, superrigardo.

SLOVNICA / GRAMATIKO

DELNI (PARTITIVNI) GENITIV – DA

S pomočjo predloga DA tvorimo delni genitiv. Uporabljamo ga, ko govorimo o nečem, kar je že samo del celote. Npr. GLASO DA AKVO = kozarec vode (tj. manjša količina vode vzeta iz večje celote, del vode); PLENA MANO DA TERO = polna pest zemlje (manjša količina zemlje vzeta iz večje količine). PLENA MANO DE TERO = (navadni genitiv) = polna roka iz zemlje (roka, narejena iz zemlje).

SUFIKS -IG-

pomeni »napraviti, da postane...«

bel-ig-i = polepšati

malbon-ig-i = poslabšati

malplen-ig-i = izprazniti

SUFIKS -AĈ-

pomeni zunanjo ničvrednost:

knab-aĉ-o = fakin

parol-aĉ-i = grdo govoriti

**NOVE BESEDE
NOVAJ VORTOJ**

ALMENAŬ - vsaj
ATENTI - paziti
ĈIRKAŬ - okoli
DIVERSA - razliĉen
DO - torej
DOMO - hiŝa
EKSTER - zunaj
FELIĈA - sreĉen
IDEO - ideja
KLARA - jasen
KREDI - verjeti
KVAZAŬ - kakor da
LIBERA - svoboden,
 prost
MANIERO - naĉin
MANKI - manjkati
MONDO - svet
ONKLO - stric
PLANO - naĉrt, plan
RAKONTI -
 pripovedovati
RAJTI - smeti
SAMA - isti
SEKRETO - skrivnost
ŜAJNI - zdeti se
URBO - mesto
VAGONO - vagon
VOJO - pot
VOJAĜI - potovati

LECIONO 9

PLANOJ PRI VETURADO

Petro kaj Maria volis vojaĝi al alia lando en libertempo. Ili decidis iri al Italio, bela lando kun malnovaj urboj kaj aliaj belajoj. Ili estis feliĉaj: -Kie estas mia vestaĵo? – ŝi demandis. -Ni ne forgesu kunporti la libron por lerni Esperanton. Ni povus komenci jam en la vagonaro. -En la vagonaro ni nenion faros, kara Petro. Ni veturos per aŭto. Mi havas sekreton: mia riĉa onklo Bonifacio plenumis mian deziron kaj donis al ni sian aŭton por uzo. Ĝi jam staras antaŭ la domo. -Sed mi devas diri... -Nenion diru, karulo, ni eksidu en la aŭton kaj veturu al Italio. Petro kaj Maria sidis en la aŭto. Ankaŭ la vestaĵoj estis en la aŭto. Sed ili ankoraŭ sidis kaj atendis. -Do, karulo – ŝi diris – kial ni ne ekveturas? -Karulino, ankaŭ mi havas sekreton. Mi veturigis la aŭton, sed mi ne scias. Mi neniam lernis tion.

VAJE / EKZERCOJ

A. PREVEDITE IN ODGOVORITE TRADUKU KAJ RESPONDU

1. Kaj bi lahko najbolj razveselilo tvoje starŝe?
2. Ko bi le hotel po uĉenju z menoj iti v mesto!
3. Kam bi ŝeleli potovati, ĉe bi imeli dovolj denarja in ĉasa?
4. Ali naĉrtujete z avtomobilom potovati v Pariz; ali se vam ne zdi, da je bolje potovati z vlakom?
5. Zakaj iste ideje razliĉni ljdje pojasnujejo na razliĉne naĉine?

B. DOPOLNITE STAVKE KOMPLETU LA FRAZOJN

1. Se mi havus tiom da mono kiom da ideoj, mi vojaĝ__us ĉirkaŭ la mondo.
2. En ĉiu vort__o mankas kelkaj vortoj.
3. Homo kiu longe rakont__as ĉe la manĝotablo, restos malsata.
4. Li devis atenti kaj ne rajtis longe resti ekstere en pluvo. Tial li malvarm__is.
5. Li havas sian klaran ideon, sed li kredos ĉion kion vi diros, _____ vi estus lia edzino.

C. PREVEDITE / TRADUKU

nekredebla, organizado, informado, libervole, parolado, survoje, homaro, kredeble, kunvojaĝi, manĝaĵo, novaĵo, restado, vagonaro, ĉirkaŭaĵo, parolrajto, domaĉo, tiuokaze.

SLOVNICA / GRAMATIKO

POGOJNIK

Pogojnik tvorimo s konĉnico – US: MI KRED-US = verjel bi, VI KREDUS = (ti) bi verjel, LI, ŜI KREDUS = (on, ona) bi verjel(a), NI KREDUS = verjeli bi, VI KREDUS = verjeli bi (vi), ILI KREDUS = verjeli bi (oni)

VEZNIK KVAZAŬ

Veznik KVAZAŬ (kakor da, ko) stoji vedno s pogojnikom: »Vi sidas KVAZAŬ vi ESTUS riĉulo.« = Sediŝ, ko da bi bil bogataŝ. Lahko pa reĉemo tudi brez glagola in tedaj, seveda, ni pogojnika: »Vi sidas kvaŝaŭ riĉulo.« = Sediŝ ko kak bogataŝ.

SUFIKS -AD-

Podaljšuje trajanje dejanja ali pomeni ponavljanje.
Salti = skoĉiti, salt-ad-i = skakati; Veni = priti, venadi = prihajati
Informo= informacijo, informado = informiranje

SUFIKS -AR-

Izraŝa množico enakih predmetov (ne pomeni množine, temveĉ je to nova celota iz množice elementov). vorto = beseda, vort-ar-o = slovar, arbo = drevo, arb-ar-o = gozd; vagono = vagon, vagon-ar-o = vlak

SUFIKS -UM-

Sufiks -UM- stoji tam, kjer se nam zdi, da ne ustreza noben drug (džokerski) sufiks. Zaradi veĉpomenskosti se ga moramo izogibati, tako narejene besede, pa se moramo posebej nauĉiti: plen-um-i = izpolniti (željo)
proksim-um-e = pribliŝno; sun-um-i = sonĉiti se;
malvarm-um-i = prehladiti se;
kaf-um-i = hoditi na kavo

**NOVE BESEDE
NOVAJ VORTOJ**

ANSTATAŬ - namesto
AĜO - starost
ĈEFO - glavni, ŝef
DAŬRI - trajati
DIKA - debel
DOLĈA - sladek
EKSKURSO - izlet
EKZEMPLO - primer
ĴETI - vreĉi, metati
LAKTO - mleko
NASKI - roditi
OPINII - meniti
PARTO - del
PROPONI - predlagati
PASI - miniti, preiti
REALA - stvaren
RILATO - odnos
SEKVI - slediti
SILENTO - tiŝina
SIMPLA - enostaven
SUKCESI - uspeti
ŜANĜI - spremeniti
TRO - preveĉ
TROVI - najti
UNIVERSALA -
sploŝen, vseobsegajoĉ
UZI - rabiti, uporabiti

LECIONO 10

FAMILIANOJ KUNVENAS

- Kiel rapide pasas tagoj! Morgaŭ estas la naskiĝtago de via patro, Marko. Alvenos kelkaj familianoj kaj geamikoj. Ĉu vi bonvolus iom helpi? Trovu iomete da tempo almenaŭ por ordigi vian ĉambron. Mi ŝatus kuir iom bonan. Por la naskiĝtaga kuko mankas lakto en la hejmo. Necesas havigi iom da manĝaĵo el vendejo.

- Bone, mi aĉetumos por la naskiĝtago. Sed, anstataŭ sidi kaj manĝegi kun neinteresaj familianoj, mi ŝatus ekskursi kun klubanoj.

- Kun kiuj klubanoj? – diris la patrino kaj jetis iajn paperojn en paperujon.

- Morgaŭ frue kunvenas anoj de mia sporta klubo.

- Sed, kara mia, ĉu ĝuste morgaŭ vi devas foresti? Ĉu vi ne intervidiĝas kun viaj samklubanoj tri foje semajne?

- Ĉu mi rajtas ion proponi: Mi kunmanĝos kun la familianoj. Sed en la dua parto de la tago mi foriros kun miaj geamikoj. Post la kuko Maria kaj Petro certe parolos pri la malsukcesa veturado per aŭto. Malinterese! Mi ne plu volas tion aŭdi! Kial ni ne havas iun ideoriĉan onklon Bonifacion en nia familio?! La patrino ridetis je liaj vortoj. Ŝi scias ke Marko iom tro parolas hodiaŭ.

- Kara Marko, ne sufiĉas nur riĉeco de la ideoj. Necesas ankaŭ plena monujo por realigi ilin.

La patrino post iom da silento daŭrigis:

- Nu, antaŭ kelkaj minutoj telefonis Ana, ke ankaŭ ŝi vizitos nin morgaŭ. Ŝi tre ŝatas dolĉajn kukojn, kvankam ŝi atentos por ne dikiĝi. Tuj Marko ŝanĝis la opinion. Sen Ana dum la ekskurso li estus tre soleca.

- Patrino, tiuokaze mi tamen pasigos la morgaŭan tagon hejme.

VAJE / EKZERCOJ

A. PREVEDITE IN ODGOVORITE TRADUKU KAJ RESPONDU

1. Ali te priateljstvo bolj osreĉuje kakor ljubezen?
2. Kako pogosto piŝes pisma svojim priateljicam v Italiji in Etiopiji?
3. Ali se je spremenil odnos med tabo in tvojim uĉitelfem, ali je ostal isti?

4. Ali sedaj že dovolj dobro znate esperanto, tako da ga lahko sami uporabljate?

**B. DOPOLNITE STAVKE
KOMLETIGU LA FRAZOJN**

1. En jun___o oni havas ankaŭ bel___on.
2. Malsimplajn laborojn ĉefoj devus plisimpl___i.
3. En tiu aĝo li jam fariĝis klub___o de sporta klub.
4. Monon oni metas en mon___on.
5. Sekvu la ekzemplon de la bonaj famili___oj.

C. PREVEDITE / TRADUKU

verŝajne, tutsimple, neŭtraleco, tiurilate, universaleco, ebleco, partopreni, plejparte, samtempe, anstataŭigi, eljeti, finiĝi, informiĝi, kuiristino, solidareco, transformiĝi, transloĝiĝi, varmeco, translokiĝi, forjeti, sinsekve, pasigi, troviĝi, daŭrigi, realigi.

SLOVNICA / GRAMATIKO

SUFIKS -AN-

Pomeni pripadnika kake deŝele ali ĉlana kake skupnosti, združnja, itd.
Afrik-an-o = Afriĉan, samland-an-o = sodeŝelan, klub-an-o = ĉlan kluba, samide-an-o = somiŝljenik.

SUFIKS -EC-

Pomeni abstraktnost.
bel-ec-o = lepota
varm-ec-o = toplina
simpl-ec-o = enostavnost

SUFIKS -UJ-

Oznaĉuje posodo, drŝavo ali drevo.
manĝ-uj-o = posoda za jedi
cindrujo = pepelnik
Francujo = Francija
Aŭstrujo = Avstria
Pom-uj-o = jablana (pomo = jabolko)

LECIONO 11

NOVE BESEDE NOVAJ VORTOJ

ARANĜI - urediti,
prirediti
AMASO - množica
DOĜO - doŝ
ESTRO - vodja
EKZISTI - obstajati,
eksistirati
ELEKTI - izbrati
FELIĈA - sreĉen
FLANKO - stran
GONDOLO - gondola
GRAVA - pomemben
ĜUSTA - toĉen, pravi
HALTI - ustaviti se
KOLORO - barva
KONI - poznati
KONSENTI - strinjati se
LAŬTA - glasen
LUMO - svetloba
MARO - morje
MEZO - sredina
MILITO - vojna
MONERO - kovanec
MOVI - gibati,
premikati
PAGI - plaĉati
PANO - kruh
PLACO - trg
PRESKAŬ - skoraj
PROKSIMUME -
pribliŝno
PUBLIKO - javnost,
obĉinstvo
PUNKTO - pika
SATA - sit
ŜIPO - ladja
VEKI - zbuditi

LA SENTIMULO

Estis vespero en Venecio. Centoj da homoj plenigadis la Sankt-Markan placon. Junuloj kaj militistoj, maristoj de sur ŝipoj, elstaraj sinjorinoj kaj junulinoj, alilandaj vojaĝantoj, ĉambristoj kaj gondolistoj – ĉiuj moviĝis al la urbomezo. Iom plue sed ne malproksime de la maro troviĝis malgranda placo. Fine de ĝi, proksime de la maro, staris homo. Laŭ la vestaĵo oni facile povis ekscii ke li estas gondolisto de iu riĉulo. Seninterese li rigardis la ĝojan hommulton. Subite rideto lumigis lian vizaĝon, kiam li ekvidis mariston kiu alvenis el la flanko de la maro.

- Ĉu tio estas vi, Stefano? – ekkriis la gondolisto.

- Ĉiuj diras ke vi falis en la manojn de la Turkoj.

- Vere. Ni renkontis unu el iliaj ŝipoj. Ĝi sekvis nin dum pli ol unu horo. Sed ne estas facile iri pli rapide ol nia ŝipo. Do, kiaj novaĵoj estas tie ĉi en Venecio?

- Nenio interesa – nur granda malfeliĉo por Pietro. Ĉu vi konas Pietron?

- Kompreneble ke mi konas.

- Granda ŝipo subakvigis lian gondolon.

- Kaj kio pri Pietro?

- Lia gondolo subakviĝis. Okazis ke ni troviĝis proksime, tiel ke Ĝorĝo kaj mi prenis Pietron en nian gondolon.

En la sama tempo mia estro subakviĝis por helpi junulinon kiu preskaŭ jam mortis kun sia onklo.

- Ho, tie estis junulino – kaj onklo?

- Lin ni ne povis helpi. Estis grava homo. Sed kio vin alvenigas en Venecion, amiko mia?

La maristo rapide ekrigardis sian amikon kaj komencis diri: - Do, vi scias, Ĝino, mi alportis...

La gondolisto subite haltigis lin.

- Vidu. – li diris.

Tiam iu homo pasis apud ili. Li ankoraŭ ne estis tridekjara kaj lia vizaĝo estis senkolora. Lia iro estis certa kaj facila. Lia vizaĝo estis malĝoja.

- Jakopo – diris Ĝino kiam li ekvidis la homon – oni diras ke multaj gravuloj donas sekretajn laborojn al li.

Li scias tro da sekretoj.

- Kaj tial ili timas sendi lin en malliberejon – diris la maristo kaj dum li parolis li montris la domegon de la doĝoj.

- Vere, multaj gravuloj bezonas lian helpon – diris Ĝino.

Kaj kiom ili pagas al li por unu mortigo?

- Certe ne malpli ol cent monerojn. Ne forgesu ke li laboras por tiuj kiuj havas sufiĉe da mono por pagi al li. Sed, Stefano, en Venecio estas aferoj kiujn estas pli bone forgesi se vi volas trankvile manĝi vian panon.

Estis iom da silento kaj poste la gondolisto denove ekparolis:

- Vi venis ĝustatempe por vidi ŝipkuron.

- Ĝino – iu diris malforte proksime de la gondolisto.

- Sinjoro?

Don Kamilo Monforte, la estro de Ĝino, senvorte montris al la gondolo.

- Ĝis revido – diris la gondolisto kaj prenis la manon de sia amiko.

(El la romano "Sentimulo" de J.F. Cooper/Roger Imbert?)

VAJE / EKZERCOJ

D. PREVEDITE - TRADUKU

estraro, tagmeze, posttagmeze, malsata, interkonsenti, manĝilaro, vidpunkto, malfermilo, noktomezo, publikigi, pagigi, duflanka, aliflanke

SLOVNICA / GRAMATIKO

SUFIKS -IL-

Oznaĉuje sredstvo, s katerim kaj delamo.

manĝ-il-o = del jedilnega pribora (ŝlica, vilica, noĝo)

tim-ig-il-o = straŝilo

skrib-il-o = pisalo

lud-il-o = igraĉo

LECIONO 12

NOVE BESEDE NOVAJ VORTOJ

AJN - ...koli
AGRABLA - prijeten
AMBAŬ - oba
APUD - poleg
APARTE - posebej
ARBO - drevo
ASPEKTI - izgledati
BIENO - posestvo
BRUO - hrup
BRANĈO - veĵa
BUŜO - usta
DIREKTO - smer
DUBI - dvomiti
FAKTE - dejansko
FAKTO - dejstvo
FUŜI - pokvariti
GRAFO - grof
ĜENERALE - sploŝno
ĜENI - ovirati, motiti
INVITI - povabiti
JU ... DES - ĉim ... tem
KAMPO - polje
KAPABLA - sposoben
KAPTI - ujeti, zgrabiti
KASTELO - grad
KAVO - jama
KONTENTA -
zadovolĵen
KORO - srce
KORPO - telo
LARGA - ŝirok
MIRI - ĉuditi se
MONTA - gora
NATURO - narava
NOMBRO - ŝtevelo
ODORO - vonj
ORELO - uho
PACO - mir
PAŜI - hodi

NOKTA PROMENO

Sinjoro Pipelbom estis alta, dika, peza kaj larĝa. Tio donis al li havindan korpoforton kaj lia grandula aspekto ludis ne etan rolon en la fakto, ke la plimulto el la homoj, se ne lin timis, certe respektis kaj almenaŭ pripensis antaŭ ol decidi malkontentigi lin.

Sed tio, kio estas ofte utila dumtage, prezentas per si malplaĉan ĝenon dumnokte en loko arboplena. Ĉefe kiam oni devoĵiĝas kaj eksterveĵe iras en nehoma sovaĝejo.

La dika, peza, alta, larĝa korpo ne sukcesis pasi senbrue inter la arboj; krome tuŝi la naturajn, ĝenerale malsekajn, mezo de kiuj li facile paŝis, estis travivaĵo ne malofte doloriga kaj ĉiam malagrabla. Ju pli li antaŭeniris en la vivo – kaj ju pli li antaŭeniris en la ĉekastela arbaro – des pli Adriano Pipelbom malŝatis la noktan naturon.

Viro kun okuloj kiuj kapablis bone vidi en la mallumo, rigardis la malfacilan iron de nia industriisto. Li ridetis.

Apud tiu viro, en vestaĵo de policano, staris alia persono, en simila vestaĵo. Ĉi-lasto estis virino.

"Ni iru", la viro diris mallaŭte en la orelon de sia kunulino.

"Nun estas la ĝusta momento."

Ambaŭ paŝis direkte al la alta, larĝa, peza, dika persono. Ili zorgis fari kiel eble plej malmulte da bruoj. Junaj, facilmovaj, ili preskaŭ sukcesis.

En ĉi tiu aĉa situacio, kie arboj sovaĝe ĵetis siajn malsekajn branĉojn rekte en la vizaĝon de la industriisto, kie multpiedaj bestoj prenis liajn piedojn por promenejo, kie naturo faligis lian piedon plej dolorige en kavon plenan de akvo aĉ-odora, Adriano Pipelbom rapide alvenis al la penso, ke oni devus ĉi tie esti preta por iu ajn malplaĉa renkonto. Ion ajn li efektive atendis krom homa voĉo. Kiam do voĉo aŭdiĝis tuj proksime, li faris, ekmiere, belan surlokan salton, kiu movis lian koron, ŝajne, supren ĝis la buŝo.

"Kio?" li diris kun la provo sensukcese rekapti iom da trankvilo.

Sed la lumoj de lampeto kiun oni direktis rekte al liaj okuloj, malhelpis la repaciĝon. Krome, ŝajnis al li, ke la homforto kiu tenis la lampojn surhavas vestojn policajn.

"Kion vi faras ĉi tie?" sonis la aŭtoritata voĉo.

"Mi... mi... nuuuu... eee..." fuŝparolis Pipelbom.

"Bonvolu paroli iom pli klare," la alia diris eĉ pli grav-tone.

PERDI - izgubiti	
PERSONO - oseba	
PEZA - težek	
PRETA - pripravljen	
PREZENTI - predstaviti	
PROMENI -	
sprehajati se	"Mi... mi... mi promenas."
PROVI - poskusiti,	"Haha! Vi promenas en la bieno de la grafino de-Montoka-
poskušati	lva meze de la nokto. Ĉu la grafino vin invitis? Ĉu ŝi scias
RENKONTI - sreĉati	pri via ĉeesto ĉi tie?"
RESPEKTI - spoŝtovati	"N... nu... N... ne. Mi..."
ROLO - vloga	"Mi do devas peti vin min sekvi." Kaj li klarigis, ke ekde
SEKA - suh	la fuŝa provo kapti la grafinon, fare de teroristoj, la polico
SIMILA - podoben	kontrolos atente, kio okazas en la ĉirkaŭaĵo de la kastelo.
SITUACIO - položaj,	Al la industriisto ŝajnis ke lia koro ĉi-foje falis ĝis liaj
situacija	piedoj. Li sciis ke nur malfacile li povos trovi akcepteblan
SONO - zvok	klarigon pri sia ĉeesto kaj la ideo ke la grafino ĉion scios
TERORISTO - terorist	perdigis al li la malmulton da espero, kiu restis post la
TIRI - vleĉi	unuaj vortoj de la policano.
TUŜI - dotakniti se	
VIRO - moŝki	(El la romano "Ili kaptis Elzan!" de Claude Piron)

VAJE / EKZERCOJ

E. PREVEDITE - TRADUKU

prezentaĵo, aĉulo, klarigi, pretigi, malsaĝaĵo, ĉiumomente, renkontiĝo, repaciĝi

SLOVNICA / GRAMATIKO

JU ... DES - Ju pli longe, des pli bone. = Kolikor dlje, tolikor bolje.

AJN - pomeni ...koli. Npr. karkoli = kio ajn, kjerkoli = kie ajn

PREFIKS DIS - pomeni RAZ-

dis-ĵeti = razmetati, dis-iri = raziti se, dis-tranĉi = razrezati

SUFIKS -ON

služi za tvorbo ulomkov: du-on-o = polovica, tri-on-o = tretjina,
kvar-on-o = ĉetrina, dek-on-o = desetina itd.

PESMI KANTOJ

PESEM po 2. lekciji
Kanto post la dua leciono

NE MONO, SED AMO

Ho, kion vi faras? demandas nun Marko.
Mi legas la libron, mi lernas la lingvon.
Ĉu kun mi vi venos al kafo amika?
Vi trinkos la kafon, parolos kun mi.

R.
Mi dankas, ho Marko, mi ŝatas la kafon,
se ĝi estas bona, se ĝi estas varma.
Mi tre ŝatas sidi kun vi en la ĉambro,
sed nun mi ne povas, mi diras al vi.

R.
Vi diras ke kun mi vi sidi ne povas
Al mia demando, ho kia respondo!
Jes, jes, mia hejmo ne estas hotelo,
Sed mi havas seĝon, vi sidos sur ĝi.

R.
Ne estas demando, ĉu sidi sur seĝo,
mi sidas sur tabloj, mi sidas sur libroj.
Sed estas demando pri mia laboro:
se mi ĝin ne faros, ĉu ĝin faros vi?

R.
Pri via laboro mi povas paroli:
ĝi donas ne bonon, ĝi donas nur monon.
Sed se al mi "jes" vi bonvolos respondi,
mi donos ne monon, sed amon al vi.

SENLABORULO

Kiom longaj estas tagoj al senlaborulo,
kiu antaŭ tridek tagoj manĝis lastan kukon.

Trinku sukron, oni diris al mi,
manĝu kukon, oni diris al mi,
trinku sukron, manĝu kukon, vi fariĝos forta.
Trinku sukron, oni diris al mi,
manĝu kukon oni diris al mi,
trinku sukron, manĝu kukon, vi fariĝos bela.

Venas uloj, iras uloj, longe min rigardas,
montras mane, nekomprene; dono ne okazas.
Jen riĉuloj sur la strato iras tre trankvile,
mi la monon ĝojoportan serĉas malfacile.

R

Sur la strato kun malĝojo kion eblas fari?
Antaŭ pordo de kafejo ĉu nur sola stari?
Ĉu sur strato mi plu staru aŭ ĉu mi eniru?
Kiam estos ene mi, nu, kion mi eldiru?

R

Ĉu sin montru la malĝojo ĉe mi sur vizaĝo?
Ĉu bonulo venos porti kukon al la tablo?
Al kelnero sen kolero mi paroli devos,
kompreneble, kaj ĉu eble kafon mi ricevos?
Ĉu komprenos la kelnero ke mi 'stas senmona?
Se li donos kafon al mi, mi fariĝos ĝoja.

R

Aŭdu, aŭdu, geamikoj, voĉon de la frato,
donu kukon, donu sukron, kune kun la kafo.
Jes, gefratoj, vi komprenu, kiom mi malriĉas
donu iom da poŝmono, al mi nun sufiĉas.

Donu trinkon, donu manĝon, donu multe, multe,
kaj mi donos mian foton al vi dank-salute.
Kaj per tio jen mi finas la malĝojan kanton,
vi min aŭdu, vi komprenu, havu mian dankon.
R

PESEM po 6. lekciji Kanto post la sesa leciono

NUN ESTAS TEMPO AMI

La lando malbonfartas, nin prenas granda zorg',
la kostoj tiel altas, ne restas al ni fort'
kaj ĉiu mateno vokas per nova malesper'.
la zorgoj plu nin mokas dum venas la vesper'.
Dum horoj ni veturas al la labora lok'.
malsano nin teruras dum al-doktora vok'.
burokrataro sendas paperon post paper',
ĝi nin malhelpas vivi ĝis pleno je koler'.

R 1 Venu la tempo ĝoji, fratoj, venu la tempo ĝoji,
pri bedaŭrindoj jam ne pensu, ili havas finon.
Kantu la povon ami, fratoj, cantu la povon ami.
pri forgesindoj ne plu zorgu, vivo helpas nin.

Loĝejo estas eta sed ega lokbezono'.
se ni aĉeti devas, jam ne plu estas mono',
la vivo malfacilas, neniuj helpas nin.
kaj pensoj maltrankvilaj multfoje prenas nin.

Sed morgaŭ tute certe revenos kun esper'.
mateno plaĉe varma kaj kantoj dum vesper'.
Proksimas vivo nova, alvenas nova hor'.
se zorgojn ni forgesos, facilos la labor'.

- R 2 Venos la tempo ĝoji, fratoj, venos la tempo ĝoji,
havu en vi fortan esperon. kaj la ĝojo venos.
Nun estas tempo ami, fratoj, nun estas tempo ami.
Varmu en vi plej granda amo, vivo estas ĝoj'.

Vi estas la plej bela, kaj ĉiu maltrankvil'
tuj falas en forgeson se mi rigardas vin.
Mi amas vin plej forte kaj se ne estas mon',
mi havas vian belon kaj vivas sen bezon'.
Belegas via voĉo kaj ankaŭ la vizaĝ',
kaj viaj amparoloj ĝojdona estas plaĉ'.
Vi estas mia forto, vi estas mia san'.
Malfermu ni vivpordon, la pordon de la am'.

- R 3 Venis la tempo ami, kara, venis la tempo ami,
ne pensu pri malforto via, amo nin plu portos.
Kantu la ĝojon ami, kara, cantu la ĝojon ami.
Vivo ne povos plu teruri, ĉar mi amas vin.

**POMEMBNE BESEDE, KI JIH V TEJ KNJIGI SICER NISMO UPORABILI
GRAVAJ VORTOJ, NE UZITAJ EN TIU ČI LIBRO**

AERO - zrak	HUNDO - pes	PRECIPE - predvsem
AKCEPTI - sprejeti	IMAGI - zamišljati si	PRELEGO - predavanje
AMATO - ljubček	PREZENTI - predstaviti	PREZIDANTO - predsedujoči
ARTO - umetnost	INFORMI - obveščati	PREZO - cena
ATINGI - dosegati -eči	INTERNA - notarnji, a, e	PROBLEMO - problem
BATALI - bojevati se	KALKULI - računati	PRODUKTI - proizvajati
BILDO - podoba, slika	KOLEKTI - zbirati	PROFUNDA - globok, a. o
BILETO - listek, karta	KOMERCO - trgovina	PROPRA - lasten
BIRDO - ptica-ptič	KOMISIONO - komisija	REKOMENDI - priporočiti
BOTELO - steklenica	KONDUKI - peljati, voditi	REKTA - neposreden
BRILI - sijati	KONGRESO - kongres	RIPOZI - počivati
CELO - cilj	KONSILI - svetovati	RIVERO - reka
ĈARMA - očarljiv	KONSISTI - biti sestavljen	ROMPI - lomiti, prelomiti
ĈEVALO - konj	KONSTRUI - graditi	SAI.ONO - salon
DANĜERA - nevaren, a, o	KOVRI - pokri(va)ti	SCIENCO - znanost
DEĴORI - oprav. službo	KRESKI - rasti	SEKVANTA - naslednji
DEKSTRE - desno	KROM - razen, poleg	SERVI - služiti
DENTO - zob	KULTURO - kultura	SIGNIFI - pomeniti
DIFINI - določiti	KURAĜA - pogumen	SKRIBITA - napisan
DIO - Bog	KUŜI - ležati	SPECO - vrsta, zvrst
DIRITE - reĉeno	LACA - utrujen, a. o	SPERTA - izkušen
ERARI - motiti se	LAVI - umi(va)ti	STATO - stanje
ESTONTA - prihodnji	LIGI - povezati	SUKERO - sladkor
EVOLUO - razvoj	MINUTO - minuta	SUPOZI - domnevati
FAJRO - ogenj	MOMENTO - trenutek	SUPRE - zgoraj
FAKO - stroka	NACIO - narod	ŜIRI - (raz)trgati
FENESTRO - okno	NAĜI - plavati	ŜTONO - kamen
FILO - sin	NEĜO - sneg	TASKO - naloga
FLORO - cvet	NEPRE - nujno	TEATRO - gledališče

FLUGI - leteti	NUMERO - število	TELERO - krožnik
FORMO - oblika	ORGANIZI - organizirati	TERO - zemlja
FRAŬLO - mladenič	PASINTA - minuli, a, o	TRAKTI - obravnavati
FREMDA - tuj	PECO - kos, primerek	TURNI - obrniti
FUTBALO - nogomet	PENADI - truditi se	UNIVERZO - vesolje
GAJNI - (pri)dobiti	PENDI - viseti	VALORA - vreden
GAZETO - časnik	PERFEKTA - dovršen, popoln	VENONTA - prihodnji
GRATULI - čestitati	PERMESI - dovoliti	VERKO - umetniško delo
GRUPO - skupina	PLENDI - pritoževati se	VERO - resnica
GVIDI - voditi	PLUVI - deževati	VIZITI - obisk(ov)ati
ĜARDENO - vrt	POPOLO - ljudstvo	SAVO - rešitev
HISTORIO - zgodovina	PRAVA - pravilen, a, o	PEREO - poguba, propad

KORISTNI IZRAZI

UTILAJ ESPRIMOJ

Ĉu ne? – Kaj ne, mar ne?
 iom post iom – čez čas
 pli-malpli – bolj ali manj
 memkompreneble – samoumevno, seveda
 temas pri – gre za...
 iomete – malo, nekaj
 rilate al ... – glede tega
 ni diru – recimo
 verŝajne – verjetno
 eble – mogoče
 neniel! – nikakor
 neniam – nikoli
 ĉiukaze – v vsakem primeru
 probable – morebiti

DNEVI V TEDNU

LA TAGOJ DE LA SEMAJNO

lundo – ponedeljek
 mardo – torek
 merkredo – sredo
 ĵaŭdo – četrtek
 vendredo – petek
 sabato – sobota
 dimanĉo – nedelja

MESECI / LA MONATOJ

januaro – januar
 februaro – februar
 marto – marec
 aprilo – april
 majo – maj

efektive – dejansko
danke al dio – hvala bogu (vsakdanje)
al Dio danke – Bogu hvala (pobožno)

junio – junij
julio – julij
aŭgusto – avgust
septembro – september
oktobro – oktober
novembro – november
decembro – december

ŜTEVILA / LA NOMBROJ

1	unu	16	dekses
2	du	17	deksep
3	tri	18	dekok
4	kvar	19	deknaŭ
5	kvin	20	dudek
6	ses	30	tridek
7	sep	40	kvardek
8	ok	50	kvindek
9	naŭ	100	cent
10	dek	200	ducent
11	dekunu	300	tricent
12	dekdu	1000	mil
13	dektri	2000	dumil
14	dekkvar	1000000	miliono
15	dekkvin		

BARVE / KOLOROJ

bela - BLANKA
ĉrna - NIGRA
rdeĉa - RUĜA
rumena - FLAVA
zelena - VERDA
modra - BLUA
siva - GRIZA
rjava - BRUNA
oranĝna - ORANĜA

LETNI ĈASI LA JARSEZONOJ

printempo - pomlad
somero - poletje
aŭtuno - jesen
vintro - zima

NAJPOGOSTEJŠI PREDLOGI / LA PLEJ OFTAJ PREPOZICIOJ

AL k, proti (s tem predlogom delamo tudi slovenski dajalnik/dativ)

ANTAŮ pred

ČE poleg, pri

DA od; partitativ, s katerim izražamo delež oz. količino

EL iz

EN v

ĜIS do

INTER med

JE predlog z nedoločnim pomenom (džokerski predlog)

KONTRAŮ proti, nasproti

KROM razen

KUN s, z (izraža spremljanje, prisotnost, ne pa sredstva)

LAŮ po, v smislu

PER s, z (v smislu sredstva, s katerim kaj delamo)

POR za (v smislu namena)

POST za, po (v smislu vrstnega reda)

PRI o, glede

PRO zaradi

SEN brez

SUB pod

SUPER zgoraj

SUR na

TRA skozi

TRANS čez, onstran, onkraj

NAJPOGOSTEJŠI VEZNIKI

LA PLEJ OFTAJ KONJUNKCIOJ KAJ SUBJUNKCIOJ

AŮ ali (kot alternativa: ali ti ali jaz – aŮ vi aŮ mi)

ČAR ker, kajti

DUM med, medtem (časovno)

KAJ in, pa

KE da (uvaja odvisni stavek)

KVANKAM čeprav

KVAZAŮ kakor da

MALGRAŮ kljub (temu)

NEK... NEK niti... niti

SE če

SED toda, ampak

SPITE AL kljub temu

TAMEN vendar(le)

PREGLEDNICA PREDPON / TRARIGARDO DE LA PREFIKSOJ

DIS - RAZ: razdeljevanje, razstavljanje: disiri (raziti se), disfali (razpadati), disvendi (razprodati).
EK - Pomeni trenutno začetnost dejanja: eksalti (skočiti), ekkrii (zakričati)
EKS - Veljavnost za nazaj, bivšost: eksministro (bivši minister).
FI - Označuje nemoralnost, ničvrednost: fiajo (podlost).
FOR - Usmeritev oz. napotitev proč: foriri (oditi), forpreni (odvzeti)
GE - Izraža veljavnost za oba spola: gefratoj (bratje in sestre), gepatroj (oče in mati, starši), gesinjoroj (gospe in gospodje).
MAL - Daje besedi nasprotni pomen: malami (sovražiti), malamiko (sovražnik), malbela (grd), malbona (slab).
PRA - Pomeni enako kakor v slovenščini: praavo (praded), prahomoj (praljudje).
RE - Pomeni vračanje, zopetnost; reveni (vrniti se), redoni (vrniti), revidi (zopet videti), resendi (poslati nazaj).

ZAPONE / SUFIKSOJ

-AĈ- Pomeni nekaj zaničljivega ali manjvrednega: ĉevalaĉo (kljuse).
-AD - Ponavljanje: promenadi (sprehajati se kar naprej).
-AĴ- Konkretnejša oblika pomena: trinkaĵo (pijaĉa), sendaĵo (pošiljka). 1
-AN- Pripadnost, članstvo ali državljana kake države: partiano (član stranke), Amerikano (Američan)
-AR- Skupno ali vrstno ime oz. vrsto enakih pojavov: homaro (človeštvo), arbaro (gozd), vortaro (slovar).
-EBL- Možnost; videbla (viden), trinkebla (piten).
-EC- Abstraktnost oz. lastnost: beleco (lepota), amikeco (prijateljstvo).
-EG- Povečanje oz. okrepitev pomena: belega (prelep). gandega (ogromen).
-EJ - Prostor oz. ustanova: laborejo (delavnica), lernejo (šola), gimnastikejo (telovadnica).
-END - Pomeni "mora se": farenda (delo, ki ga je obvezno opraviti).
-ESTR - Vodstvo, vodilna funkcija: urbestro (župan), landestro (deželni glavar), ŝtatestro (državni poglavar, predsednik države).
-ET - Zmanjševanje oz. slabljenje pomena: urbeto (mestece); tudi samostojno: eta (majhen, neznaten).
-IG - Pomeni povzročanje kake spremembe oz. dogajanja: fortigi (krečiti), paroligi (pripraviti koga, da govori).
-IĜ - Pomeni nastajanje ali spreminjanje: saniĝi (ozdraveti, postati zdrav), ruĝiĝi (zardeti, postati rdeč).
-IL - Sredstvo, orodje: veturilo (vozilo), skribilo (pisalo), gvidilo (vodič).
-IN - Pomeni ženski spol: virino (ženska), amikino (prijateljica)
-IND- Zaslužnost, vrednost: leginda (vredno branja), bedaŭrinda (vredno obžalovanja), vidinda (vredno pogleda).

- IST - Poklic ali duhovna usmeritev oz. pripadnost: laboristo (delavec), esperantisto (esperantist), humanisto (humanist), teroristo (terorist).
- ON - Ulomek: duono (polovica), centono (stotinka).
- UJ - Pomeni posodo, drevo ali državo: monujo (denarnica), pomujo (jablana). Slovenujo (Slovenija) – V današnjem esperantu raje uporabljamo za države končnico -io: Slovenio (Slovenija).
- UL - Pomeni osebo, ki ima lastnost osnovnega pomena: junulo (mladenič), belulino (lepotica), grandulo (velikaš), fiulo (ničvrednež)
- UM- Nedoločno ukvarjanje s čim, početje, brkljanje: aerumi (zračiti), butonumi (zapenjati gumbe), sunumi (sončiti se), foliumi (listati), kafumi (hoditi na kavo).

TABELA ZAIMKOV IN PRISLOVOV

TABELO DE KORELATIVOJ

	Vprašalno in oziralno	kazalno	obče	nedoloceno	nikalno
oseba ali določljiva stvar (samostalni)	kiu kdo(r) kateri, ki	tiu oni, ona, ono; ta, ta, to	ĉiu vsak(do)	iu nekdo neki	neniu nikdo, nobeden, nihĉe
Splošna stvar (samostalni)	kio kaj, kar	tio ono, to	ĉio vse	io nekaj	nenio niĉ
Kakovost lasnost (pridevnik)	kia kak(r)šen	tia tak(šen)	ĉia vsakršen	ia nekak(šen)	nenia nikak, nikakršen
Posest	kies ĉigav, ĉigar	ties onega, tistega	ĉies vsakogar	ies od nekoga	nenies nikogar
Način (prislov)	kiel kako(r)	tiel tako	ĉiel na vsak način, vsekakor	iel nekako	neniel nikakor, na noben način
Kraj (prislov)	kie kje(r)	tie tam, tu	ĉie povsod	ie nekje	nenie nikjer
Čas (prislov)	kiam kdaj, kadar, ko	tiam tedaj, takrat	ĉiam vedno	iam nekoĉ, nekĉaj	neniam nikdar, nikoli
Količina (prislov)	kiom koliko(r)	tiom toliko	ĉiom vse, v vsaki množini	iom nekoliko	neniom niĉ
Vzrok (prislov)	kial zakaj	tial zato	ĉial iz vsakega vzroka	ial zaradi ĉesarkoli	nenial iz nobenega vzroka

SISTEM PARTICIPOV (DELEŽNIKOV) / PARTICIPA SISTEMO

Raba sestavljenih glagolskih oblik s pomožnim glagolom (esti) in tvornim ali trpnim deležnikom ni gradivo za učbenik osnovne stopnje. Vendar pa kaže vsaj načelno pokazati, kako genialno je dr. Zamenhof sestavil tabelo glagolskih oblik, ki presega vse znane jezikovne sisteme.

Načelno pozna esperanto dve vrsti glagolskih oblik:

ENOSTAVNE GLAGOLSKE OBLIKE:

Nedoločmk: -i (paroli = govoriti)

Osebnne oblike (indikativ): -is -as -os

(Mi parolis, mi parolas, mi parolos = Govoril sem, govorim, govoril bom)

Pogojnik: -us (Mi parolus, se... = Govoril bi, če...)

Želelnik: -u (Mi deziras, ke vi parolu = Želim, da bi (ti) govoril.)

Velelnik: -u! (Parolu! = Govori, Govorite!)

SESTAVLJENE GLAGOLSKE OBLIKE:

Tvorne (aktivne) sestavljene glagolske oblike: Delamo jih tako, da sestavimo pomožn glagol ESTI (biti) v ustreznem času ali naklonu in tvorni deležnik v ustreznem času. Drugače kakor v slovenščini ima tudi deležnik v esperantu oblike za vse tri čase:

-inta -anta, -onta.

Za primer povejmo v sestavljeni glagolski obliki, da smo delo končali, da ga končujemo ali da ga šele bomo končali, da bi ga morebiti končali in da ga končajmo!

Z enostavno glagolsko obliko bi rekli: Mi finis la laboron. Mi finas la laboron.

Mi finos la laboron. Mi finus la laboron. Mi finu la laboron! (Sem končal, končujem, bom končal delo, bi končal delo, naj končam delo.)

Mi estis fininta la laboron. Mi estis fananta la laboron. Mi estis finonta la laboron (Sem bil končal delo.); (Sem končaval delo.); (Sem bil tisti, ki bo končal delo.)

Mi estas fininta la laboron. Mi estas finanta la laboron. Mi estas finonta la laboron

(Sem tisti, ki je končal delo.) (Končujem (še) delo.) (Sem tisti, ki bo končal delo.)

Mi estos fininta la laboron. Mi estos finanta la laboron. Mi estos finonta la

laboron (Bom tisti, ki je končal delo.) (Bom tisti, ki končuje delo.)

(Bom tisti, ki bo (pozneje) končal delo.)

Mi estus fininta la laboron. Mi estus finanta la laboron.

Mi estus finonta la laboron.

(Bi bil tisti, ki je končal delo.) (Bi bil tisti, ki končuje delo.)

(Bi bil tisti, ki bo končal delo.)

Estu fininta la laboron! Estu finanta la laboron! Estu finonta la laboron!

(Bodi(te) tisti, ki je končal delo!) (Bodi tisti, ki končuje delo!)

(Bodi tisti, ki bo končal delo

Trpne (pasivne) sestavljene glagolske oblike: Delamo jih tako, da sestavimo pomožni glagol ESTI (biti) v ustreznem času ali naklonu in trpni deležnik v ustreznem času. Drugače kakor v slovenščini ima tudi trpni deležnik v esperantu oblike za vse tri čase: -ita, -ata, -ota.

Primer: povejmo v sestavljeni glagolski obliki, da je (je bilo, bo, bi bilo, naj bo) delo končano! La laboro estis finita. La laboro estis finata. La laboro estis finota. (Delo je bilo (že prej) končano.) (Delo je bilo končavano.)

(Delo je bilo pred tem, da bo končano.)

La laboro estas finita. La laboro estas finata. La laboro estas finota.

(Delo je končavano (prej).) (Delo je končavano (zdaj).) (Delo je pred tem, da bo končano.) La laboro estos finita. La laboro estos finata. La laboro estos finota.

(Delo bo tisto, ki je bilo končano.) (Delo bo tisto, ki je končavano.)

(Delo bo tisto, ki bo (pozneje) končano.)

La laboro estus finita. La laboro estus finata. La laboro estus finota.

(Delo bi bilo končano (prej).) (Delo bi bilo končavano (zdaj).) (Delo bi bilo končano (pozneje). Estu la laboro finita! Estu la laboro finata! Estu la laboro finota! (Delo bodi (prej) končano!) (Delo bodi končavano!) (Delo bodi končano (pozneje)!)

V vsakdanjem pogovoru sestavljenih glagolskih oblik navadno ne uporabljamo.

Začetnik bo v govoru kar lep čas brez težav shajal brez njih. Poznati pa jih je treba vsaj zaradi branja člankov v časopisih in knjig, kjer pa te oblike večkrat pridejo do izraza. Pri tem je treba povedati še to, da vse oblike, ki so teoretično, tabelarno, možne, niso vedno tudi smiselne. Pri tem odloča jezikovni čut. A tudi manj smiselne ali celo absurde sestavljene oblike lahko uporabimo, kadar želimo s tem doseči posebne izrazne učinke. Glede stilnih možnosti je esperanto dejansko nenadkriljiv!

KAKO NAPREJ?

KIEL DAŬRIGI?

Začetni učbenik esperanta, ki ga imate v rokah ali ste ga mogoče že predelali, vas želi spodbuditi k nadaljnjemu delu z mednarodnim jezikom. Menimo, da ste že sedaj sposobni sprejemati velik del tega, kar vam ponuja esperanto, njegova izvirna in prevedena literatura in njegovo kulturno življenje.

Da bi izpilili in obrusili svoje jezikovno znanje – podlage za to so dane že v tem priročniku – poskušajte kolikor je največ mogoče mednarodni jezik tudi uporabljati. Uporabite vsako priložnost za branje, poslušanje in govorjenje. Ta učbenik vam daje kar dovolj obsežen besedni zaklad, ki vam omogoča vstop v esperantsko literaturo. Opozorili vas bi radi na to, da obstajajo posebne knjige, za katere besedni zaklad iz tega priročnika v glavnem zadošča, kakor recimo knjižna serija "Facila Esperanto" ali pa stripi iz te serije. Ob tem naj pripomnimo, da pomeni v esperantu 500 besed približno toliko, kakor če bi jih v angleščini znali 2000, saj lahko iz enega korena s priponami naredite tudi do 20 novih besed z niansiranim pomenom! Pozneje bodo kmalu sledile še druge publikacije in knjige iz več ko 50.000 zvezkov obsežne zakladnice izvirne in prevedene literature v esperantu. Prek mednarodne medknjižnične izposoje vam je samo v Mednarodnem esperantskem muzeju na Dunaju (ki je kot državna ustanova del Avstrijske nacionalne knjižnice) na voljo 20.000 naslovov! Berete pa lahko tudi knjige in časopise na internetu. Kot dopolnilo k temu tečaju so na voljo tudi CDji s pesmimi in vprašanji. Poleg tega pa si lahko na raznih mednarodnih srečanjih ali po katalogih omislite še vrsto drugih nosilcev zvoka z glasbo in govorom, se naročite na kak časopis ali revijo (naslovi nekaterih najpomembnejših sledijo na koncu tega zapisa) in kajpada knjige, ki vas zanimajo. Naš učbenik obstaja tudi v internetni obliki na www.lernu.net, kjer lahko dopolnjujete znanje z ponavljanjem in vajami, pa tudi s pomočjo mentorja. Vrsta evropskih in drugih radijskih postaj in podkastov oddaja v esperantu dnevno ali tedensko. Esperantske prireditve, ki jih je na leto več ko 200, so imenitna priložnost za poglobljanje vašega jezikovnega znanja in govorne spretnosti. Največja taka prireditev je vsakoletni svetovni kongres, ki se ga udeleži od dva do štiri tisoč udeležencev z vsega sveta. Koledar dogodkov pa lahko preberete na www.eszperanto.hu

Za tiste, ki si želijo poleg študija na domači univerzi pridobiti še znanje, ki ga posredujejo univerzitetni profesorji iz uveljavljenih svetovnih univerz, je na voljo Mednarodna akademija znanosti (Akademio Internacia de la Sciencoj) v San Marinu, ki posluje in poučuje v esperantu, ter dopolnilni študij na Poznanski univerzi na Poljskem. Tudi če vas ne zanimajo potovanja v inozemstvo, to ne pomeni, da vam znanje mednarodnega jezika ne bo koristilo. Veliko esperantistov po svetu čaka na dopisovanje ali pogovor prek interneta ali na različnih seznamih na osnovi specialnih interesov. Za mlade ljudi je posebno zanimiva služba "Pasporta servo", ki mladim esperantistom omogoča brezplačno bivanje pri gostoljubnih esperantistih v drugih

državah. Takih naslovov je nekaj tisoč, zbrani pa so v posebni knjigi, ki jo lahko naročite. A celo če ste se učenja esperanta lotili zgolj iz jezikoslovne radovednosti, boste bogato poplačani. Razni poskusi, predvsem pa tisti, ki jih že več let opravlja Institut za kibernetiko v Paderbornu v Nemčiji, dokazujejo, kako veliko propedevtično (pospeševalno) vlogo ima esperanto za učenje drugih jezikov. Če se kot prvega nematrnega jezika naučite esperanta, si s tem prihranite okoli 30% časa in moč za učenje drugih evropskih jezikov! Kdor bi želel delati izpit pri Svetovni zvezi esperantistov (UEA), lahko računa s tem, da znanje iz te knjige zadošča za izpit nivoja A2.

NEKAJ POMEMBNIH NASLOVOV:

INTER-KULTURO, d.o.o.
Besednjakova 1
SLO-2000 Maribor
www.inter-kulturo.si

Internacia Esperanto-Muzeo
A-1010 Wien

Zveza esperantistov Slovenije
SLO-1000 Ljubljana
www.esperanto.si,

Esperantsko društvo Maribor
www.esperanto-maribor.si

Universala Esperanto-Asocio
Nieuwe Binnenweg 176
NL-3015 BJ Rotterdam
www.uea.org

NEKAJ INTERNETNIH NASLOVOV
KELKAJ INTERRETAJ ADRESOJ

www.lernu.net

www.europo.eu

www.tejo.org

www.eszperanto.hu

www.esperantoland.de

www.vinilkosmo.org

eo.wikipedia.org

KAJ JE ESPERANTO? ĈEMU PRAV ESPERANTO?

Esperanto je ime jezika, ki ga je njegov pobudnik, varšavski zdravnik dr. Ludvik L. Zamenhof namenil za mednarodno rabo in za odpravljanje sovraštva in nestrpnosti med narodnimi jezikovnimi, verskimi in rasnimi skupinami. Beseda prihaja iz tvornega deležnika glagola "esper" – upati, "esperanto" torej – upajoči, z njo pa se je podpisal dr. Zamenhof kot avtor prvega učbenika tega mednarodnega jezika, ki je v ruščini, nemščini, poljščini, francoščini in italijanščini izšel v Varšavi leta 1887. V leksikonih lahko preberemo, da je esperanto "umeten pomožni mednarodni jezik". Najbolj problematična je gotovo označba "umeten" V času, ko je esperanto nastal in se začel širiti, jezikoslovna veda še ni bila tako razvita, kakor je danes. Tako so tudi jezikoslovci in ne le laiki vseskrižem uporabljali kategorije kakor: „naravni“, „mrtev“, in „umetni“ jezik. V tej grobi razdelitvi je esperanto v primerjavi z narodnimi jeziki zlahka dobil prilasek „umeten“, ne da bi se tisti, ki so tako označbo skovali, dovolj globoko zamislili, kaj to pravzaprav pomeni. A še bolj nekritično so vseprek uporabljali oznako „naraven“, čeprav je ves čas jasno, da se človeški jeziki razlikujejo od jezikov živali ali morda celo rastlin, kakor kažejo najnovejše raziskave, prav po tem, da niso dani po naravi, temveč so, vsaj to je mogoče reči, človekov kulturni produkt. Pred vero, da bi prvi jezik Bog naravnost položil človeku v usta, sveti pismo samo, ko v prvi Mojzesovi knjigi opisuje, kako privede Bog razna bitja pred Adama in mu naroči, naj jim da imena – in kakor jim bo dal ime, tako se bodo imenovala... (Mz 2, 19-21)

Da se je jezik razvijal spontano, ne moremo reči za noben knjižni jezik. Slovenščina sama je lep primer zavestnega in organiziranega posega v jezikovno gradivo. Slovenski pravopis to tudi priznava, ko na str. 13 pravi: „Knjižni jezik je po besedju,

oblikah in skladnji sad dolgotrajnega razvoja in bogatenja z najrazličnejšimi, domačimi in tujimi vplivi, zato je samostojna umetna stavba in se naddrobno ne ujema z nobenim živih narečij." (SP, Lj. 1962) Sartre piše v svoji knjigi *Les mots* (Slovenska izdaja: Besede, DZS Ljubljana, 1968, str. 102) med drugim tudi tole: "To je že v naravi Besede: človek govori v lastnem, piše pa v tujem jeziku." S tem hoče povedati, da nihče ne piše v materinščini v strogem pomenu besede, se pravi v narečju, v katerem je z njm govorila mati, temveč v umetno oblikovanem višje razvitem jeziku, ki se ga je naučil v šoli in ob branju. V resnici je že vsako razlikovanje med "prav" in "narobe" v jezikovni rabi umetno poseganje v jezik in umetno krmiljenje jezikovnega razvoja. Če bi bili narodni jeziki naravni, potem bi bilo pač vse, kar bi se v njih pojavljalo "prav". Umetno ni le vnašanje novih oblik, umetno je tudi izrivanje in preganjanje oblik, ki oblikovalcem jezika niso všeč. Esperanto potemtakem ni bistveno bolj "umeten", kakor so "umetni" sodobni knjižni jeziki raznih narodov. Vsekakor pa ni bolj "umeten", kakor je "umetna" sodobna hebrejščina (ivrit), ki jo je priklical v življenje Eliezer Ben-Jehuda (1858-1922) ali kakor je umetna sodobna indonezijsčina (bahasa), retoromanščina itd. V resnici nobena sestavina v esperantu ni izmišljena, temveč je vzeta iz tisočletne tradicije indoevropskega jezikovnega razvoja. Vse besede, ki jih je predlagal Zamenhof (nekaj čez 900 leksemov), izvirajo iz petih izhodiščnih jezikov, na katere se naslanja esperantska leksika: francoščine, angleščine, nemščine, poljščine in ruščine. Desettisoče besed, ki so prišle v esperanto po Zamenhofu, pa je prišlo v mednarodni jezik po enaki poti, kakor raste besedišče katerega koli sodobnega nacionalnega jezika. Arbitrarno je bilo izbrano tako samo zanemarljivo majhno jedro esperantskega besedišča, ves siceršnji del esperantskega slovarja pa je nastal z enakim "dialogom" med jezikovnimi ustvarjalci (govorniki, pisci, novinarji...) in jezikovnimi uporabniki, kakor ga poznamo tudi v slovenščini ali katerem koli sodobnem kulturno razvitem jeziku. Že kar na začetku se nam prebudi vprašanje, zakaj je dr. Zamenhof stavil svoj projekt na upanje, ne pa recimo na znanost, kakor so stavili vsi veliki projekti devetnajstega stoletja, če pomislimo samo na Marxov "znanstveni socializem"? Da je stavil prav, nam pove sedanjost, ko ta jezik živi že skoraj stoletje in pol, medtem ko projekti, ki so se v tedanjem času košatili s pridevkom znanstvenega, niso uspeli dočakati niti osemdesetletnice. A odprto ostane vprašanje, odkod Zamenhofu ta nezmotljivi preroški čut, da je upanje močnejše od znanstvene ali kakršne koli druge gotovosti? Razrešitev uganke je v poreklu in duhovnem okolju očeta mednarodnega jezika. Zamenhof se je rodil v izobraženi in versko liberalni judovski družini v mestu Bjalistoku, ki leži v zgodovinski Litvi oz. v današnjem severovzhodnem delu republike Poljske. Večino prebivalstva tega mesta so v drugi polovici 19. stoletja sestavljali Judje, ki so prebivali pretežno v svojih lesenih hišicah. Poleg Judov pa so živeli v tem mestu še ruski uradniki, oficirji in žandarji (vzhodni del Poljske je bil po drugi delitvi Poljske priključen ruskemu carstvu), nemški trgovci, obrtniki in industrialci, v mesto pa so prihajali tudi poljski, ukrajinski in litvanski kmetje in celo na Poljskem naseljeni Tataři. Torej pravi Babilon jezikov, narodnosti in veroizpovedi. Med pripadniki omenjenih skupin ni bila le razlika v jeziku, temveč tudi nepripravljenost,

da bi drug drugega bolj razumeli. Vsaka skupina se je obdala z lastnim obzidjem rezerviranosti do drugih in tako so živeli drug mimo drugega, namesto drug z drugim. Najhuje pa je bilo, da je vsakih nekaj let ruska soldateska priredila protijudovski pogrom, ki se ni razlikoval od tega, kakor so z Judi pozneje delali nacionalni socialisti v Hitlerjevi Nemčiji. Judom so sežigali hiše, z železnimi palicami so pobijali starčke in ženske, posiljevali dekleta, nemočnim žrtvam iztikali oči. Vse to je doživljal tudi mladi Ludvik Lazar Zamenhof. V svoji otroški gorečnosti se je zarekel, da si bo vse življenje prizadeval za odpravo nasilja med posameznimi narodnimi skupinami in za postavljanje mostov med njimi. Predvsem v ekskluzivnosti verskih sistemov in v množstvu jezikov je videl veliko oviro za medsebojno razumevanje in zbliževanje. Mislil je, da bi se ljudje manj sovražili, če bi več vedeli drug o drugem in če bi način, kako sami častijo boga ne razglašali za edino možno in pravo obliko. Ni mu uspelo ustvariti gibanja za nekakšno nevtrarno religioznost, saj ta tudi dejansko ni mogoča; jeziki si namreč med seboj ne nasprotujejo in ne izključujejo drug drugega, verstva pa so si med seboj v izključujočem razmerju, pač pa mu je imenitno uspela zamisel, spodbuditi narodnostno nevtralen jezik za mednarodno rabo, ki bi bil last vsega človeštva in bi se po njem lahko enakopravno srečavali vsi narodi sveta. Svojo vizijo pa je naslonil na staro judovsko versko izročilo, ki ga je potem sprejelo tudi krščanstvo, namreč na vero v razvoj človeške zgodovine od nekega začetka pa do neke končne razrešitve vseh nasprotij ob izteku zgodovine V tem konceptu, ki se bistveno loči od starega grškega in sodobnega nietzschejanskega in ponietzschejanskega pojmovanja o večnem vračanju istega, je bistvena vera, da po obdobju boja in iskanja nazadnje vedno zmaga to, kar je resnično, dobro in lepo. Na tej judovsko-krščanski predpostavki so utemeljene tudi vse druge pozitivne družbene utopije. Težava je le v tem, da so utopije 19. stoletja izgubile stik s to versko predpostavko in tako rekoč "podivjale", ko sredstev niso več podrejele etični ravni cilja, pač pa so cilj instrumentalizirale za razrešitev sredstev in metod od vsake etične kontrole in omejitve. V tem je zajeta vsa drama socialistične utopije, ki se je nazadnje iztekla kot krvavo dejanje negativne utopičnosti. Drugače je ravnal Zamenhof. Ta je svoj projekt zavestno naslonil na to staro versko podlago in je pri njej vztrajal tudi pozneje, čeprav sam ni pripadal nobeni verski skupnosti in se je imel za "svobodno verujočega". A ko so mu po prvih vidnih uspehih predvsem francoski esperantisti predlagali, da bi zavzel do esperanta bolj pragmatičen odnos in da bi videl v njem predvsem praktično sredstvo svetovne trgovine in gospodarskih stikov, je odločno protestiral, da s takim esperantom ne želi imeti nič skupnega. Zamenhofov esperanto je jezik z "notranjo idejo", ki temelji na veri v končno zmago dobrega in razumnega, za svoj cilj pa ima nastanek občečloveške zavesti vesoljnega bratstva. Med več ko tisoč projekti mednarodnega jezika, ki jih poznamo, od sv. Hildegarde pa vse do projektov v našem stoletju Interlingua, Okcidental...), je uspel kot jezik z lastno tradicijo, lastno literaturo in kulturmm življenjem samo Zamenhofov esperanto, ki temelji na upanju v končno zmago razuma in dobrote, medtem ko so vsi drugi projekti, ki so se utemeljevali z

znanostjo ali pa s pragmatičnostjo, končali v predalih jezikoslovnih kabinetov ali pa so zbrali okoli sebe le peščico navdušencev. In kaj so predpostavke te "notranje ideje", ki kljub vsem neugodnim ali celo sovražnim družbenim okoliščinam v vseh minulih stotih letih še danes nosi ta jezik v prihodnost, za katero je upati, da mu bo bolj naklonjena? Na dnu te ideje je ugotovitev, da je babilonska jezikovna zmešnjava, kakršna vlada svetu vse do danes, ena največjih ovir za nastanek in uveljavljanje občečloveške bratske zavesti in solidarnostnega ravnanja. Druga ugotovitev pa pravi, da je to stanje mogoče s pravim spoznanjem in moralnim prizadevanjem vsaj delno odpraviti in tako odpreti človeštvu nove perspektive. Kaj pa je to pravo spoznanje in kaj je to moralno prizadevanje, na katerih je utemeljeval svojo vizijo Zamenhof in na katerih se utemeljuje tudi še današnje esperantsko gibanje ali vsaj pomembnejši del tega gibanja? To spoznanje, ki bi mu lahko rekli tudi filozofija mednarodnega jezika, izhaja iz teze, da lahko trajen mir med posamezniki, med skupinami in med narodi – poleg vseh drugih izpolnjenih pogojev, o katerih tu ne moremo govoriti – raste samo iz take komunikacije, ki bi ji po Watzlavicku rekli simetrična. Simetrična komunikacija je taka, pri kateri sta oba pogovorna partnerja na isti komunikacijski ravni in oba plačata enak delež pogovorne cene. To se sliši nekoliko učeno, a je v resnici zelo preprosto. Če se v kaki koroški vasi srečata Korošca, od katerih ima eden za materinščino slovenski, drugi pa nemški jezik, potem imamo navadno opraviti z izrazitim primerom asimetrične komunikacije. Tisti, ki govori v svojem družinskem okolju slovensko, se mora za uspešen pogovor s svojim sosedom naučiti še nemščine, medtem ko onemu, ki govori doma nemščino, ta jezik na Koroškem zadostuje za vse pogovorne situacije. Slovenec mora torej v večini primerov "plačati" za pogovor dvakrat večjo ceno kakor pa Nemec. Površni ljudje mislijo, da v tem ni nič posebnega. Slovenec tako ali tako zna nemško, torej ni razvidno, kje bi bil problem. Na tako oceno pa lahko pristanemo samo, če se zadovoljimo s površnim pogledom na stvar. V globini, kjer so stvari, čeprav nezavedno, veliko bolj jasne in moralno občutljive, se dogajajo procesi, katerih posledice nas udarijo šele dosti pozneje, ko navadno ne znamo več najti vzrokov zanje. V tistem, ki plača večjo ceno pogovora, se nezavedno nalaga nezadovoljstvo in nelagodje zaradi takega položaja. Tudi če naš ekemplarični koroški Slovenec svojo podrejenost in svojo obvezno dvojno ceno ne prestando poskuša racionalizirati z dejanskimi in navideznimi prednostmi, kakor je znanje več jezikov, večja fleksibilnost, večji intelektualni in kulturni dosežki ipd., se njegova globlja in moralno občutljivejša plast s tem nikoli ne more sprijazniti in ne prestando shranjuje impulze nelagodja in nezadovoljstva. Čez čas se to nabrano moralno nezadovoljstvo lahko nekontrolirano izrazi v agresivnosti, tudi v agresivnosti zoper samega sebe, kar je značilno prav za Slovence. A tudi notranjost privilegiranega Nemca iz našega primera ne miruje. V njej se nalaga nelagodnost in nezadovoljstvo zaradi slabe vesti. Naj naš Nemec še tako poskuša v vrhnji plasti svoje zavesti svoj položaj in položaj svojega jezika racionalizirati, kakor recimo s statusom državnega jezika ali celo s tezo, da nemščina kot jezik presega slovenščino in tako tudi Slovencu omogoča hitrejšo družbeno, znanstveno in kulturno napredovanje, pa se v njegovi moralno

jasnejši podzavesti vendarle trajno nalaga slaba vest, ki lahko čez daljši čas izbruhne v obliki iracionalne in nekontrolirane agresije. Tu naj povem, da to ni očitek nemštvu, saj lahko enako uporabimo primer iz Slovenije, kjer nemška skupnost niti ne uživa statusa priznane manjšine in iz tega izhajajočih pravic za rabo nemščine v javnosti.

Denimo, da bi slovenski Ožbej in nemški Hans (ali v Sloveniji z obrnjenima vlogama) to razlago sprejela in razumela in izrekla željo, da svoj pogovorni način uredita tako, da bi postal simetričen, da v nobenem od obeh ne bi več puščal moralnega nelagodja in nezadovoljstva. Kaj lahko načelno storita? Kaj jima lahko priporočamo?

Načelno imata na voljo tri rešitve. Prva, ki jo zagovarja sodobna doktrina dvojezičnosti (na Gradiščanskem bi morali po njeni logiki uvesti štirijezičnost!), bi bila videti tako, da se tudi Hans nauči slovenščine, kakor se je Ožbej naučil nemščine. Že opomba v oklepaju pove, da je ta doktrina zelo omejena in jo je mogoče dosledno uveljavljati kvečjemu tam, kjer gre res samo za dva jezika. A celo ta stvar ni zelo preprosta. Ali naj se sosedu različnih materinščin domenita, da bosta govorila en dan slovensko in drug dan nemško? Dokaj nerodna zadeva. Še bolj nerodno pa bi bilo, ko bi se zmenila, da bo pač vsak govoril v lastni materinščini, drugi pa bi ga tako ali tako razumel. Tak poskus je mogoče vzdržati v jezikovnem laboratoriju ali na kakšnem sociološkem simpoziju, ni pa ga mogoče vzdržati v življenju. S to rešitvijo, z načelno dvojezičnostjo, torej slabo kaže. Druga, vsekakor bolj praktična in preprosta rešitev je ta, ki jo uporabljajo tudi znanstveniki in politiki: da si najameta prevajalca. Ta rešitev bi bila sicer pravična, a bi bila nenaravna, predvsem pa zelo draga. A tudi kvaliteta in spontanost pogovora bi trpela. Tudi s to rešitvijo kaže na moč slabo. Ostane tretja in zadnja možna rešitev: Hans in Ožbej se dogovorita, da se naučita istega tretjega jezika, ki ni materinščina ne prvemu in ne drugemu, in se v bodoče pogovarjata v tem jeziku. Ta rešitev je edina, ki zadosti tako morali, kakor tudi praktičnosti in resničnim možnostim obeh. Teoretično je lahko ta tretji jezik kateri koli, le da ni materinščina enega od obeh. Lahko je to francoščina, angleščina, ruščina, romanes, jidiš, karkoli. Če sta pametna, si bosta kot tretji jezik izbrala takega, ki se ga bosta kot odrasla človeka, dovolj zaposlena z vsakdanjimi življenjskimi opravki, lahko zlahka naučila v nekaj mesecih – in s katerim bosta po možnosti pomagala rešiti podoben problem v drugih podobnih položajih po svetu. Ko vržeta na sito vse mogoče jezike in ko jih presevata z ozirom na njihov kulturni pomen, njihovo razširjenost, čas, ki je potreben za učenje, jasnost v izgovoru in blagoglasje, neposredno korist ipd., ostanejo na rešetih pravzaprav samo trije jeziki: angleščina, latinščina in esperanto. Če bi iskala svoj skupni tretji jezik pred drugo svetovno vojno, bi bila namesto angleščine francoščina. Če bi iskala in presevala v letu 2030, bi bila to mogoče španščina, kitajščina ali arabščina, kdo ve...

Za angleščino vsekakor govori njena trenutno še obstoječa razširjenost po vsem svetu in njena močna uveljavljenost v tehnologiji, turizmu, letalskem prometu in nekaterih vejah znanosti in kulture. Vendar pa bi bila Ožbej in Hans z njuno končano ljudsko in kmetijsko šolo zelo naivna, če bi mislila, da se lahko tako dobro naučita Shakespearovega in Showovega jezika, kakor jima steče domače slovensko

ali nemško narečje. V najboljšem primeru bi se dokopala do nekakšne kulturno nerazvite svetovne turistične kreolščine z nekaj sto angleškimi besedami, kakršno govori največji del tistega neangleškega sveta, ki ga jezikovne statistike uvrščajo med uporabnike angleščine kot svetovnega jezika. Prava angleščina, kakor jo gojijo v najvišjih in kulturno najrazvitejših krogih angleške in ameriške družbe, Hansu in Ožbeju ni dostopna, kakor ni dostopna niti večini tistih, ki se tega jezika učijo osem, dvanajst ali še več let v šolah raznih stopenj. Angleščina ima sicer razmeroma lahko slovnico, vse drugo, od izgovorjave in pravopisa, pa do pravilne rabe predlogov, da ne govorimo o nadvse bogati idiomatiki, pa je tako težko priučljivo, da za povprečnega človeka, posebej še odraslega, načelno ni dostopno. Kdor ne verjame, naj se udeleži kake mednarodne konference, kjer je konferenčni jezik angleščina, in naj opazuje, kako "bogata" je razprava po referatih, ki jih udeleženci preberejo, ko so jim jih anglisti doma toliko popravili, da se lahko z njimi prikažejo v javnosti... Najslabše pa se angleščina odreže na moralnem izpitu. Če bi naša pogovorna partnerja izbrala kot svoje tretje, skupno izrazno sredstvo ta jezik, bi sicer odpravila jezikovno krivičnost na deželni in medosebni ravni, svoj delež pa bi prispevala k jezikovni krivičnosti na svetovni ravni, kjer igra angleščina prav takšno vlogo, kakor jo že ves čas igra na Koroškem nemščina, kakor jo je v nekdanji Jugoslaviji igrala srbsčina ali v nekdanji Sovjetski Zvezi ruščina, pa tudi v samostojni Sloveniji slovenščina. Latinščina bi naredila moralni izpit z odliko. Ker to ni jezik nobenega naroda, bi lahko pomenila pravično rešitev tako v medosebnem, lokalnem, kakor tudi svetovnem merilu. Tudi kulturni in deloma znanstveni izpit bi naredila latinščina z zelo dobrim uspehom. V njej so napisana ali vanjo prevedena najodličnejša dela človekovega duha. A podobno kakor pri angleščini, kjer smo rekli, da Hans in Ožbej v resnici ne bi bila zmožna oksfordske, temveč kvečjemu hotelske angleščine, tudi pri latinščini ne bi bila kos jeziku, kakor ga je pisal in govoril veliki Cicero, temveč bi se kvečjemu lahko hvalila, kako znata sklanjati nekaj samostalnikov in spregati nekaj glagolov, s čimer se radi hvalijo stari gospodje, ki so nekoč obiskovali klasično gimnazijo, kaj več pa iz tega sicer imenitnega jezika ne bi iztisnila. Lahko bi se sicer udeležila nekaj srečanj "latinskih počitnic" (Feriae Latinae) v Tinjah, a ju tudi to ne bi dvignilo nad nekaj konverzijskih vzorcev, ki jih tam vadijo. Latinska konverzacija bo slej ko prej ostala lep konjiček nekaj izjemnih jezikovnih virtuozov, ne more pa biti rešitev težav, ki jih imata naša junaka Hans in Ožbej. Ostane esperanto kot edina „realna utopija“. Ta jezik z odliko opravi vse tri potrebne izpite: izpit iz etičnosti (nevtralnost), izpit iz funkcionalnosti (večja natančnost in prožnost v izražanju kakor v narodnih jezikih – ob desetkrat lažji priučljivosti!) in izpit iz demokratičnosti (zaradi svoje lahke priučljivosti in zaradi svoje preproste izgovorjave takoj dostopen vsakomur ne glede na siceršnjo izobrazbo in jezikovno nadarjenost). Če je tako, potem se je treba vprašati, zakaj tega ne opazijo ljudje oblasti in ne uvedejo tega jezika kot obvezni jezik v vse šole, zakaj ne namestijo na vseh javnih krajih dvojezičnih napisov v narodnem in mednarodnem jeziku, zakaj ne natisnejo vseh uradnih formularjev prav tako dvojezično, zakaj javne institucije,

posebej še tiste, ki so namenjene tudi tujcem, kakor policija, turistični uradi, trgovine in hoteli, ne uvedejo dvojezičnega poslovanja v domačem jeziku in esperantu? Po eni strani je tako vprašanje upravičeno. Če esperanto res tako gladko funkcionira, kakor pripovedujejo esperantisti (a to vendar ni težko preveriti, treba je samo obiskati kako njihovo srečanje in ga primerjati s srečajem, pri katerem je konferenčni jezik angleščina...), potem je politike, ki tega jezika niso pripravljene uvesti v javno življenje, v resnici mogoče obtožiti sabotaže zoper pravičnost in razumnost. Tako bi bilo mogoče vprašati, ko bi bili pravičnost in razumnost vodili političnega mišljenja in ravnanja. Žal ni tako. Vodilo političnega mišljenja in ravnanja je varovanje interesov tistih, ki posedujejo oblast. Ta interes je najbolje varovan, če so meje čim višje in je oblast toliko bolj "potrebna" kot varuh teh meja; če je čim več ljudi vezanih zgolj na tiste informacije, ki jih preceja in razširja oblast. Esperanto je tako ena največjih sistemskih nevarnosti za vsako, posebej pa še za slabo oblast. Uveljavitev esperanta na tako široki ravni bi v hipu podrla večino meja, ki jih danes za tako velik denar varujejo oblastniki; izničila bi očitno in prikrito cenzuro, zaradi katere je mogoče ljudi tako zaslepljevati in ščuvati narod zoper narod, vero zoper vero, raso zoper raso... V tem smislu je naravno, da so diktature tako rekoč prisiljene esperanto zamolčevati, omejevati ali celo krvavo preganjati, kakor sta to delala Hitler in Stalin, kakor sta še vse do nedavnega delala Causescu in Enver Hodja. Dvajset tisoč pomorjenih esperantistov samo pod Stalinom dovolj jasno priča o tem, kako se diktatorji bolje zavedajo pomena esperanta, kakor pa številni esperantisti sami. Od oblasti, tiranskih in demokratičnih, torej ni pričakovati odločitve v prid podiranja babilonskega zidu. Nazadnje tudi berlinskega zidu niso podrli politiki, temveč duhovno prebujeni in moralno prenovljeni pripadniki raznih civilnih in cerkvenih pobud in gibanj. Toliko manj se lahko zanašamo na politike, ko gre za veliko debelejšo zidovo babilonskega stolpa. A Hansu in Ožbeju sploh ni treba čakati na veliko rešitev na državni, evropski ali celo svetovni ravni. Svoj komunikacijski sporazum lahko brez velikih stroškov skleneta sama. Nekaj milijonov ljudi po vsem svetu je to že storilo. Nihče od teh svoje odločitve ne obžaluje. Kdor ima v rokah ta drobní učbenik mednarodnega jezika, je vabljen, da se pridruži tej družini ljudi, ki se razlikujejo od drugih le po tem, da imajo morda nekoliko bolj izostren čut za pravičnost, da nekoliko bolj verjamejo v končno zmago dobrega in resničnega – in da so za to svojo vero pripravljene tudi kaj storiti...

Vinko Ošlak

VORTARO

ESPERANTO / SLOVENA

... A ...

AĈETI	kupiti
AFERO	zadeva, stvar
AGRABLA	prijeten
AĜO	starost
AJN	...koli
AKVO	voda
AL	k, proti
ALIA	drug, drugačen
ALMENAŬ	vsaj
ALTA	visok
AMASO	množica
AMBAŬ	oba
AMI	ljubiti
AMIKO	prijatelj
ANKAŬ	tudi
ANKORAŬ	še
ANSTATAŬ	namesto
ANTAŬ	pred
APARTE	posebej
APUD	poleg
ARANĜI	urediti, prirediti
ARBO	drevo
ASPEKTI	izgledati
ATENDI	čakati
ATENTI	paziti
AŬ	ali
AŬDI	slišati
AŬSKULTI	poslušati
AŬTO	avto

... B ...

BALDAŬ	kmalu
BEDAŬRI	obžalovati
BELA	lep

BEZONI	potrebovati
BIENO	posestvo
BONA	dober
BONVOLU	izvolite!
BRANĈO	veja
BRUO	hrup
BUROKRATO	birokrat
BUŜO	usta

... C ...

CENT	sto
CERTE	gotovo

...Ĉ...

ĈAMBRO	soba
ĈAR	ker, kajti
ĈE	pri, ob
ĈEFO	glavni, ŝef
ĈI (beseda, ki	oznaĉuje bližino)
ĈIRKAŬ	okoli
ĈU	ali (vprašalnica)

... D ...

DAŬRI	trajati
DANKON	hvala!
DE	od
DEK	deset
DEMANDI	vprašati
DENOVE	ponovno, zopet, spet
DEVI	morati
DEZIRI	želeti
DIO	Bog
DIABLO	vrag, hudiĉ
DIKA	debel
DIMANĈO	nedelja

DIREKTO	smer
DIRI	reči, povedati
DIVERSA	različen
DO	torej
DOKTORO	doktor (zdravnik)
DOLČA	sladek
DOMO	hiša
DONI	dati
DORMI	spati
DOĞO	dož
DU	dva
DUBI	dvomiti
DUM	med, medtem, ko, dokler

... E ...

EĈ	celo
EĈ NE	niti
EDZO	sopro
EKSKURSO	izlet
EKSTER	zunaj
EKZEMPLO	primer
EKZISTI	obstajati
EL	iz
ELEKTI	izbrati
EN	v
ESPERI	upati
ESTI	biti
ESTRO	vodja

... F ...

FACILA	lahek
FAKTO	dejstvo
FALI	pasti
FALIGI	porušiti, prevrniti
FAMILIO	družina
FARI	storiti, narediti
FARIĜI	postati
FARTI	počutiti se
FELIĈA	srečen

FERMI	zapreti
FERMITA	zaprt
FINE	končno
FINO	konec
FLANKO	stran
FOJO	krat
FOR	proč, od
FORGESI	pozabiti
FORTA	močan
FOTO	fotografija
FRATO	brat
FRUE	zgodaj
FUŜI	pokvariti

... G ...

GONDOLO	gondola
GRAFO	grof
GRANDA	velik
GRAVA	pomemben

... Ĝ ...

ĜI	ono (on, ona – če ni oseba)
ĜIS	do
ĜOJA	radosten, vesel
ĜENERALE	splošno
ĜENI	motiti
ĜUSTA	točen, pravi

... H ...

HALTI	ustaviti se
HAVI	imeti
HEJMO	dom
HELPI	pomagati
HIERAŬ	včera
HO	O!
HODIAŬ	danes
HORO	ura
HOTELO	hotel

... I ...

IDEO	ideja
ILI	oni, one, ona
INFANO	otrok
INSTRUI	poučevati, učiti drugega
INTER	med
INVITI	povabiti
IRI	iti

... J ...

JAM	že
JARO	leto
JE	(nedoločni predlog)
JEN	glej, zdaj
JES	da
JU... DES	čim... tem
JUNA	mlad

... Ĵ ...

ĴETI	vreči

... K ...

KAFO	kava
KAJ	in
KAMPO	polje
KANTI	peti
KAPABLA	sposoben
KAPO	glava
KAPTI	ujeti
KARA	drag, mil, ljub
KASTELO	grad
KAVO	jama
KE	da
KELNERO	natakar
KIA	kakšen
KIAL	zakaj
KIAM	kdam, kadar, ko

KIE	kje, kjer
KIEL	kako, kakor
KIEN	kam, kamor
KIO	kaj, kar
KIOM	koliko, kolikor
KIU	kdo, kdor, kateri, ki
KLARA	jasen
KNABO	deček, fant
KOLERI	jeziti se
KOLORO	barva (ne kot material)
KOMENCI	začeti
KOMPRENI	razumeti
KONI	poznati
KONSENTI	strinjati se
KONTENTA	zadovoljen
KORPO	telo
KOSTI	stati (cena)
KREDI	verjeti, verovati
KRII	kričati
KUIRI	kuhati
KUKO	kolač, pecivo
KUN	s, z
KURI	teči
KVAR	štiri
KVAZAŬ	kakor da
KVIN	pet

... L ...

LA	določni člen
LAŬ	po, glede
LAŬTA	glasen
LABORO	delo
LAKTO	mleko
LANDO	dežela
LARĜA	širok
LASI	pustiti
LASTA	zadnji, poslednji
LECIONO	lekcijska
LEGI	čitati, brati
LERNANTO	učenec
LERNI	učiti se

LETERO	pismo
LI	on
LIBERA	svoboden, prost
LIBRO	knjiga
LINGVO	jezik
LOĜI	stanovati
LOKO	kraj, prostor
LONGE	dolgo
LUMO	svetloba, luč

... M ...

MANĜI	jesti
MANIERO	način
MANKI	manjkati
MANO	roka
MARO	morje
MATENO	jutro
MEM	sam, osebno
MEMORI	pomniti
METI	položiti, dati
MEZO	sredina
MI	jaz
MIL	tisoč
MILITO	vojna
MIRI	čuditi se
MOKI	norčevati se
MONATO	mesec
MONDO	svet
MONERO	kovanec
MONO	denar
MONTO	gora
MONTRI	pokazati
MORGAŬ	jutri
MOVI	gibati, premikati
MULTE	mnogo, veliko
MULTEKOSTA	drag

... N ...

NAŬ	devet
NASKI	roditi

NATURO	narava
NE	ne
NECESA	potreben
NEK... NEK	niti... niti
NI	mi
NOKTO	noč
NOMBRO	število
NOMO	ime
NOVA	nov
NU	no
NUN	sedaj, zdaj
NUR	samo, le, zgolj

... O ...

ODORO	vonj
OK	osem
OKAZI	zgoditi se, (do)goditi se
OKULO	oko
OL	ko, kakor
ONI	se (nedoločni zaimek)
ONKLO	stric
OPINII	meniti
ORELO	uho

... P ...

PACO	mir
PAGI	plačati
PANO	kruh
PAPERO	papir
PARDONI	oprostiti
PAROLI	govoriti
PARTO	del
PASI	miniti, mimoiti
PATRO	oče
PAŜI	hoditi
PENSI	misлити
PER	s, z, po
PERDI	izgubiti
PERSONO	oseba

PETI	prošiti
PEZA	težek
PIEDO	noga
PLAČI	ugajati
PLACO	trg
PLANO	načrt, plan
PLEJ	naj (presežnik)
PLENA	poln
PLI	bolj (primernik)
PLU	več, dalje
POŠTO	pošta
POR	za
PORDO	vrata
PORTI	nesti, nositi
POST	po, za, čez
POVI	moči
PRENI	vzeti
PRESKAŬ	skoraj
PRETA	pripravljen
PREZENTI	predstaviti
PRI	o, glede na
PROKSIME	blizu
PROKSIMUME	približno
PROMENI	sprehajati se
PROPONI	predlagati
PROVI	poskusiti
PUBLIKO	javnost, občinstvo
PUNKTO	pika

... R ...

RAJTI	smeti
RAKONTI	pripovedovati
RAPIDA	hiter
REALA	stvaren
RESPEKTI	spoštovati
RESPONDI	odgovoriti
RESTI	ostati
RIČA	bogat
RICEVI	dobiti
RIDI	smejati se
RIGARDI	gledati

RILATO	odnos, razmere
RIMARKI	opaziti
ROLO	vloga
... S ...	
SAGA	pameten
SALTI	skočiti
SALUTON	pozdravljen(i), zdravo
SAMA	isti
SANA	zdrav
SATA	sit
SCII	vedeti, znati
SE	če, ako
SEĜO	stol
SED	toda, ampak, temveč
SEKA	suh
SEKRETO	skrivnost
SEKVI	slediti
SEMAJNO	teden
SEN	brez
SENDI	poslati
SEP	sedem
SERČI	iskati
SES	šest
SIA	svoj
SIDI	sedeti
SILENTO	tišina
SIMILA	podoben
SIMPLA	preprost, enostaven
SINJORO	gospod
SITUACIO	položaj
SKRIBI	pisati
SOLA	sam
SONO	zvok
STARI	stati
STRATO	ulica
SUB	pod
SUBITE	nenadoma
SUFICE	dovolj, zadostno
SUKCESI	uspeti

SUKO	sok
SUNO	sonce
SUR	na, po

... Š ...

ŠAJNI	zdeti se
ŠANĠI	spremeniti
ŠATI	ceniti, rad imeti
ŠI	ona
ŠIPO	ladja

... T ...

TABLO	miza
TAGO	dan
TEMPO	čas
TEO	čaj
TERORISTO	terorist
TERURA	strašen, grozen
TIE	tam, (tukaj)
TIRI	vleči
TRA	skoz(i)
TRANKVILA	miren
TRE	zelo
TRI	tri
TRINKI	piti
TRO	preveč
TROVI	najti
TUTA	ves, cel
TUŠI	dotakniti se

... U ...

UNIVERSALA	splošen, vseobsegajoč
UNU	eden
URBO	mesto
UTILA	koristen
UZI	rabiti, uporabiti

... V ...

VAGONO	vagon
VARMA	topel
VEKI	zbuditi
VENDI	prodati
VENI	priti
VERA	resničen
VESPERO	večer
VESTI	obleči
VETURI	voziti se
VI	ti, vi
VIDI	videti
VIRO	moški
VIVI	živeti
VIZAĠO	obraz
VOĊO	glas
VOJAĠI	potovati
VOJO	pot
VOKI	klicati
VOLI	hoteti

... Z ...

ZORGI	skrbeti

SLOVAR
SLOVENSKO / ESPERANTSKI

... A ...

ali	AŬ, ĈU
ampak	SED
avto	AŬTO

... B ...

barva	KOLORO
beseda, ki označuje bližino	ĈI
birokrat	BUROKRATO
blizu	PROKSIME
Bog	DIO
bogat	RIĈA
bolj (primernik)	PLI
brat	FRATO
brati	LEGI
brez	SEN

... C ...

cel	TUTA
celo	EĈ
ceniti	ŜATI

... Ĉ ...

čaj	TEO
čakati	ATENDI
čas	TEMPO
če	SE
čez	POST
čim... tem	JU... DES
čitati	LEGI
čuditi se	MIRI

... D ...

da	JES, KE
dalje	PLU
dan	TAGO
danes	HODIAŬ
dati	DONI, METI
deček	KNABO
dežela	LANDO
debel	DIKA
del	PARTO
delo	LABORO
denar	MONO
deset	DEK
devet	NAŬ
do	ĜIS
dober	BONA
dobiti	RICEVI
dogoditi se	OKAZI
dokler	DUM
dolgo	LONGE
določni člen	LA
dom	HEJMO
dotakniti se	TUŜI
dovolj	SUFIĈE
dož	DOĜO
drag	KARA, MULTEKOSTA
drevo	ARBO
drug	ALIA
drugačen	ALIA
dva	DU
dvomiti	DUBI

... E ...

eden	UNU
enostaven	SIMPLA
evo	JEN

... G ...

gibati	MOVI
glas	VOĈO
glasen	LAŬTA
glava	KAPO
glavni	ĈEFO
gledati	RIGARDI
glede na	PRI
glede	LAŬ
glej	JEN
goditi se	OKAZI
gondola	GONDOLO
gora	MONTO
gospod	SINJORO
gotovo	CERTE
govoriti	PAROLI
grad	KASTELO
grof	GRAFO
grozen	TERURA

... H ...

hiter	RAPIDA
hiŝa	DOMO
hodonti	PAŜI
hotel	HOTELO
hoteti	VOLI
hrup	BRUO
hvala!	DANKON

... I ...

ideja	IDEO
ime	NOMO
imeti	HAVI

in	KAJ
iskati	SERĈI
isti	SAMA
iti	IRI
izgledati	ASPEKTI
izgubiti	PERDI
izlet	EKSKURSO
izvolite!	BONVOLU
...J...	

jama	KAVO
jasen	KLARA
javnost	PUBLIKO
jaz	MI
jesti	MANĜI
jezik	LINGVO
jeziti se	KOLERI
jutri	MORGAŬ
jutro	MATENO

... K ...

k	AL
kadar	KIAM
kaj	KIO
kajti	ĈAR
kako	KIEL
kakor da	KVAZAŬ
kakor	KIEL
(kakor) koli	(KIEL) AJN
kakŝen	KIA
kam	KIEN
kamor	KIEN
kar	KIO
kateri	KIU
kava	KAFO
kdaj	KIAM
kdo	KIU
kdor	KIU
ker	ĈAR
ki	KIU
kje	KIE

kjer	KIE
klicati	VOKI
kmalu	BALDAŮ
knjiga	LIBRO
ko	DUM
ko	KIAM, OL
kolač	KUKO
koliko	KIOM
kolikor	KIOM
koristen	UTILA
ko, kakor	OL
kovanec	MONERO
kraj	LOKO
kričati	KRII
kruh	PANO
kuhati	KUIRI
kupiti	AČETI
... L ...	
ladja	ŠIPO
lekcija	LECIONO
lep	BELA
leto	JARO
ljub	KARA
ljubiti	AMI
... M ...	
manjkati	MANKI
med	INTER
med	DUM
medtem	DUM
meniti	OPINII
mesec	MONATO
mesto	URBO
mi	NI
mil	KARA
miniti	PASI
mir	PACO
miren	TRANKVILA
misliti	PENSI

miza	TABLO
mlad	JUNA
mleko	LAKTO
množica	AMASO
mnogo	MULTE
moči	POVI
mož	EDZO
morati	DEVI
morje	MARO
moški	VIRO
... N ...	
na	SUR
način	MANIERO
načrt	PLANO
naj (presežnik)	PLEJ
najti	TROVI
namesto	ANSTATAŮ
narava	NATURO
natakar	KELNERO
ne	NE
nedelja	DIMANČO
nedoločni predlog	JE
nenadoma	SUBITE
niti	EČ NE
niti... niti	NEK... NEK
no	NU
noč	NOKTO
noga	PIEDO
norčevati se	MOKI
nositi	PORTI
nov	NOVA
... O ...	
o	PRI
oče	PATRO
O!	HO!
ob	ČE, JE
občinstvo	PUBLIKO
obžalovati	BEDAŮRI

oba	AMBAŬ
obleči	VESTI
obraz	VIZAĜO
od	DE
odgovoriti	RESPONDI
odnos	RILATO
oko	OKULO
okoli	ĈIRKAŬ
on	LI
ona	ŜI
oni, one, ona	ILI
ono (on, ona – ĉe ni oseba)	ĜI
opaziti	RIMARKI
oprostiti	PARDONI
oseba	PERSONO
osebno, sam	MEM
osem	OK
ostati	RESTI
otrok	INFANO
ovirati, motiti	ĜENI

... P ...

pameten	SAĜA
papir	PAPERO
paziti	ATENTI
pecivo	KUKO
pet	KVIN
peti	KANTI
pika	PUNKTO
pisati	SKRIBI
pismo	LETERO
piti	TRINKI
plaĉati	PAGI
plan	PLANO
po	LAŬ, PER, POST, SUR
pod	SUB
podoben	SIMILA
pokazati	MONTRI
pokvariti	FUŜI
poleg	APUD
polje	KAMPO

poln	PLENA
poloĝaj	SITUACIO
poloĝiti, dati kam	METI
pomagati	HELPI
pomemben	GRAVA
pomniti	MEMORI
ponovno	DENOVE
posebej	APARTE
posestvo	BIENO
poskusiti	PROVI
poslati	SENDI
poslednji	LASTA
poslušati	AŬSKULTI
pot	VOJO
potovati	VOJAĜI
potreben	NECESA
potrebovati	BEZONI
pouĉevati	INSTRUI
povabiti	INVITI
povedati	DIRI
poznati	KONI
poŝta	POŜTO
pravi	ĜUSTA
pred	ANTAŬ
predlagati	PROPONI
predstaviti	PREZENTI
premikati	MOVI
preveĉ	TRO
pri	ĈE
pribliĝno	PROKSIMUME
prijatelj	AMIKO
prijeten	AGRABLA
primer	EKZEMPLO
pripovedovati	RAKONTI
pripravlen	PRETA
priti	VENI
prodati	VENDI
prosi	PETI
prost	LIBERA
prostor	LOKO
proti	AL
pustiti	LASI

... R ...

rabiti	UZI
rad imeti	ŠATI
radosten	ĠOJA
različen	DIVERSA
razmere	RILATO
razumeti	KOMPRENI
reči	DIRI
resničen	VERA
roditi	NASKI
roka	MANO

... S ...

s	KUN, PER
sam	MEM, SOLA
samo	NUR
se (nedoločni zaimek)	ONI, SI(N)
sedaj	NUN
sedem	SEP
sedeti	SIDI
sit	SATA
skočiti	SALTI
skoraj	PRESKAŮ
skoz(i)	TRA
skrbeti	ZORGI
skrivnost	SEKRETO
sladek	DOLĊA
slediti	SEKVI
slišati	AŮDI
smejati se	RIDI
smer	DIREKTO
smeti	RAJTI
soba	ĊAMBRO
sok	SUKO
sonce	SUNO
soproog	EDZO
spati	DORMI
spet	DENOVE
splošen	ĠENERALA, UNIVERSALA
splošno	ĠENERALE
sposoben	KAPABLA

spoštovati	RESPEKTI
sprehajati se	PROMENI
spremeniti	ŠANĠI
srce	KORO
srečati	RENKONTI
sredina	MEZO
stanovati	LOĠI
starost	AĠO
stati	STARI
stati (cena)	KOSTI
sto	CENT
stol	SEĠO
strašen	TERURA
stric	ONKLO
strinjati se	KONSENTI
stvar	AFERO
stvaren	REALA
suh	SEKA
svet	MONDO
svetloba	LUMO
svoboden	LIBERA
svoj	SIA

... Š ...

še	ANKORAŮ
šef	ĊEFO
šest	SES
širok	LARĠA
število	NOMBRO
štiri	KVAR

... T ...

tam	TIE
teči	KURI
težek	PEZA
teden	SEMAJNO
telo	KORPO
temveč	SED
terorist	TERORISTO
ti, vi	VI
tisoč	MIL

tišina	SILENTO
točen	ĜUSTA
toda	SED
topel	VARMA
torej	DO
trajati	DAŬRI
trg	PLACO
tri	TRI
tudi	ANKAŬ
tukaj	TIE ĈI

... U ...

učenec	LERNANTO
učiti se	LERNI
učiti drugega	INSTRUI
ugajati	PLAĈI
uho	ORELO
ujeti	KAPTI
ulica	STRATO
uporabiti	UZI
ura	HORO
urediti	ARANĜI
uspeti	SUKCESI
usta	BUŜO
ustaviti se	HALTI

... V ...

vagon	VAGONO
vĉeraj	HIERAŬ
veĉ	PLU
veĉer	VESPERO
vedeti	SCII
veja	BRANĈO
velik	GRANDA
veliko	MULTE
verjeti, verovati	KREDI
ves	TUTA
vesel	ĜOJA
videti	VIDI
visok	ALTA
vleĉi	TIRI

vloga	ROLO
voda	AKVO
vojna	MILITO
vonj	ODORO
voziti se	VETURI
vpraŝati	DEMANDI
vrag, hudiĉ	DIABLO
vrata	PORDO
vreĉi	ĴETI
vsaj	ALMENAŬ
vseobsegajoĉi	UNIVERSALA
vzeti	PRENI

... Z ...

z	KUN, PER
za	POR, POST
zaĉeti	KOMENCI
zadeva	AFERO
zadnji	LASTA
zadostno	SUFIĈE
zadovoljen	KONTENTA
zakaj	KIAL
zbuditi	VEKI
zdaj	NUN
zdeti se	ŜAJNI
zdrav	SANA
zdravnik	DOKTORO
zdravo!	SALUTON
zelo	TRE
zgodaj	FRUE
zgoditi se	OKAZI
znati	SCII
zopet	DENOVE
zunaj	EKSTER
zvok	SONO

... Ŝ ...

že	JAM
želeti	DEZIRI
živeti	VIVI

REŠITVE VAJ "C" / SOLVOJ DE LA EKZERCOJ "C"

1. Lekcija /1-a leciono

prijateljica, delovna miza, esperantistka, učitelj, hotelska soba, vpisati, pisalna miza, jezikoslovec, šolski razred

2. Lekcija / 2-a leciono

vstopiti, vsebina, sestanek, slab, snidenje, težek, star, starši, prispeti, dobrodošli, bratje in sestre, napitnina, neesperantist, sovražiti, sodelovati, napovedovalci

3. Lekcija / 3-a leciono

predsoba, sovražnik, zadaj, starka, predvideti, počasen, pregledati, mladina, prinesiti, lepoteč, mladenič, točilnica, malo, končno, revež, kosilo, prebrati, star, delavnica, prozoren, piten

4. Lekcija /4-a leciono

pasti v, izdelati, radoveden, trojezičen, vrniti se, položiti v, desetdneven, vzeti iz, odpreti, izdati (knjigo), založnik, med drugim, pogovarjati se, biti prisoten, spet videti, vrniti se, mednarodni, peščiti

5. Lekcija/ 5-a leciono

gospod, cenen, vsakdanji, vmes, dovrha poln, dandanašnji, vsekakor, ovirati, prodajalna, soproga, vsako leto, stoletje, četrtno, pripeljati se

6. Lekcija /6-a leciono

pismonoša, domovina, visoka šola, velegospod, nekoliko, povsem, odlično, večerja, priskrbeti, v upanju, zanesljivo, visoko kvaliteten, zajtrk, premisliti, odvzeti, stanovanje, zelo zelo, dvakrat, velikokrat, včlaniti se, začeti se, sesti, imenovati se

7. Lekcija / 7-a leciono

režati se, prenočevanje, oditi, zapustiti, od..., pojesti, odvzeti, kabinet, kakor pravijo, modrec, izvedeti, dopisnica, zlodej, nekoristen, steči, vzljubiti, dosednji.

8. Lekcija / 8-a leciono

podpreti, ne objaviti, vzdržati, uporabiti, vzdržati se, z drugimi besedami, skupno urediti, vedenje, namestiti, pomniti, okrepiti, prenova, postaviti, uporaben, objaviti, odstraniti, prisiliti, nesmrten, izprazniti, spraviti v obup, obvestiti, kajkrat, predati, pregled

9. Lekcija / 9-a leciono

neverjeten, organiziranje, informiranje, prostovoljno, govor, na poti, človeštvo, verjetno, skupaj potovati, jed, novica, ostajanje, vlak, okolica, pravica do govora, kajža, v tem primeru.

10. Lekcija / 10-a leciono

verjetno, čisto preprosto, nevtralnost, glede na to, univerzalnost, možnost, udeleževati se, v največjem delu, hkrati, nadomestiti, izvreči, končati se, informirati se, kuharica, solidarnost, preobraziti se, preseliti se, toplota, zamenjati mesto, odvreči, po vrsti, podati, biti, nadaljevati, uresničiti.

11. Lekcija / 11-a leciono

vodstvo, opoldne, popoldne, lačen, sporazumeti se, jedilni pribor, gledišče, zapiralec, polnoč, objaviti, izstaviti račun, dvostranski, po drugi strani

12. Lekcija / 12-a leciono

predstava, človeče, pojasniti, pripraviti, nespametnost, vsak trenutek, srečanje, pomiriti se

Avtorji / Aŭtoroj:

Zlatko Tišljar
Spomenka Štimec
Ivica Špoljarec
Roger Imbert

Avtor pesmi /Aŭtoro de la poemoj:
Claude Piron

Prevedla in priredila:
Branka Levačič in Vinko Ošlak

Lektorirala:
Vinko Ošlak in Janko Štruc

Uredil:
Zlatko Tišljar

Naslovna stran:
Danka Tišljar

Oblikoval:
Zdravko Kokanović Koki

Inter-kulturo, d.o.o.

Maribor, 2010